

ZPRAVODAJ

UNIVERZITY PARDUBICE

číslo 18, ČERVEN 1999

Odborný seminář interní grantové soutěže

V úterý 13. dubna 1999 probíhal v kongresovém sále rektorátu univerzity odborný seminář, při němž výsledky své celoroční práce prezentovali mladí řešitelé ze všech fakult univerzity a Ústavu jazyků a humanitních studií, kterým byly v roce 1998 přiděleny na základě interní grantové soutěže finanční prostředky na řešení výzkumných projektů.

Interní grantovou soutěž na rok 1998 vypsal rektor Univerzity Pardubice podruhé, a aby se zvýšil zájem o výzkumnou a vědeckou činnost zvláště u mladých pracovníků a doktorandů, byla určena věková hranice řešitele nejvýše 35 let. Na tuto výzvu reagovalo 46 mladých řešitelů, z nichž na dvacet tři nejúspěšnějších projektů bylo rozděleno celkem 991 tisíc korun.

Přítomní řešitelé, členové hodnotící komise i další zájemci z široké akademické obce univerzity se mohli seznámit prostřednictvím 22 příspěvků s problematikou řešenou projekty interní grantové soutěže a zároveň posoudit úspěšnost dosažených výsledků. Desetiminutové vstupy jednotlivých řešitelů povětšinou nestačily na postižení zpracovávané specializované problematiky. Spolu s diskusí, která následovala po každém příspěvku, se seminář protáhl proti očekávání na pět hodin.

Vystoupení jednotlivých řešitelů posuzovala komise ve složení: prorektor pro vzdělávání a vědu doc. Ing. Jaroslav Janda, CSc.; proděkan Dopravní fakulty Jana Pernera pro vědeckovýzkumnou činnost doc. Ing. Vlastimil Melichar, CSc.; prof. Ing. Ivan Pavlík, CSc. za Fakultu chemicko-technologickou a Ing. Josef Pešta, CSc., nově zvolený kandidát na funkci děkana Fakulty ekonomicko-správní. Úroveň přednesených příspěvků byla v převážné míře na velice dobré úrovni. Přesto se vyskytly i určité nedostatky jak ve způsobu provedené prezentace, tak v užití přidělených finančních prostředků na řešení některých projektů k jinému účelu, než stanovil předložený záměr práce. Takové prostředky byly dle rozhodnutí rektora vráceny zpět do grantového fondu univerzity a byly použity ke zvýšení dotace grantových projektů pro rok 1999.

Významným přínosem semináře byla i prezentační příležitost mladých pracovníků, kteří měli možnost vyzkoušet si svoje schopnosti ve vědecké komunikaci - vystupování, prezentování své práce, obhajování svých názorů v diskusi, přiměřené reagování na připomínky a jiné názory. Úroveň jednotlivých vystoupení i z tohoto pohledu byla velice rozdílná od vysoce profesionální prezentace po někdy nesouvislý a nesrozumitelný výklad, případně čtení referátu.

Odborná i prezentační úroveň příspěvků významně doplnila předložené písemné závěrečné zprávy, které tak umožnily Grantové komisi Univerzity Pardubice komplexně a objektivněji posoudit dosažené výsledky včetně efektivnosti užití poskytnuté finanční dotace.

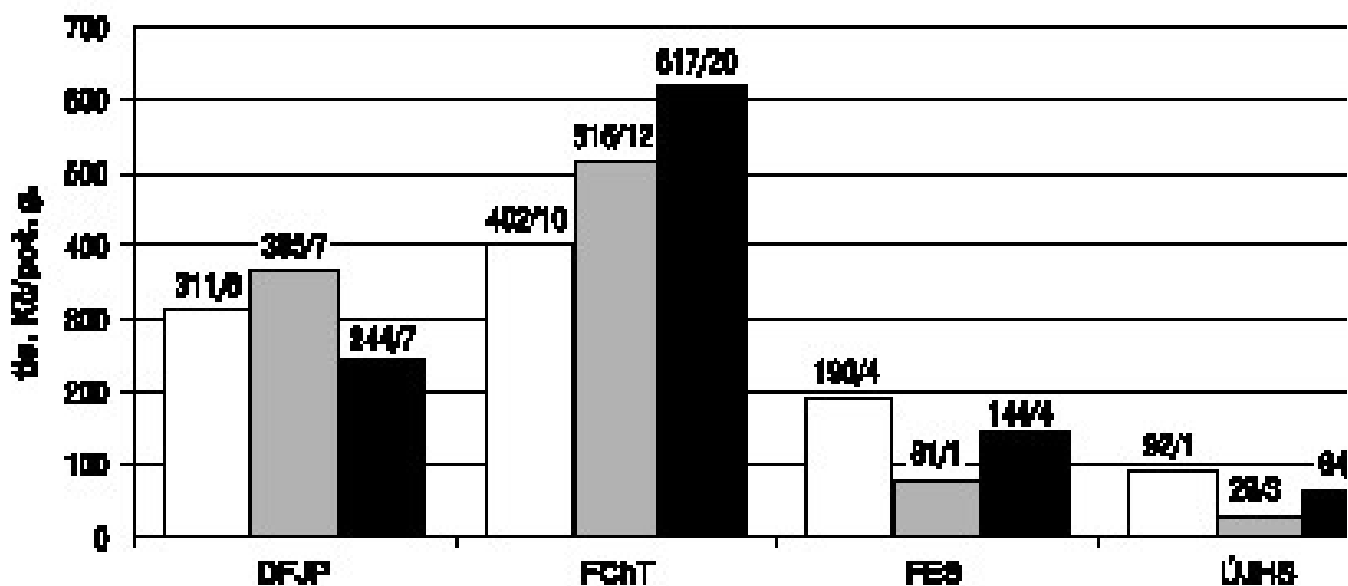
Uspořádání semináře lze hodnotit jako velmi užitečnou a účelnou akci, při níž se zúčastnění mladí odborníci včetně hostů seznámili s problematikou specializovaně řešenou na různých součástech univerzity a mohli si vytvořit představu o úrovni tvůrčí práce mladých odborníků v jednotlivých vědních oborech. Zapojení do interní grantové soutěže může sloužit zároveň i k rozšíření, případně i zkvalitnění doktorských prací a výzkumných programů mladých

pracovníků univerzity, na jejichž řešení na pracovištích nemusejí mít dostačující finanční prostředky.

Tento poprvé konaný seminář v rámci interní grantové soutěže Univerzity Pardubice započal, zdá se, velice potřebnou, užitečnou a vítanou tradici. Vítězi se stali všichni, kdo se ctí, pracovitostí, zodpovědností a vědeckou tvořivostí přispěli k rozvoji vědních disciplín na univerzitě.

	1997		1998		1999	
	počet projektů	v tis. Kč	počet projektů	v tis. Kč	počet projektů	v tis. Kč
DFJP	6	311	7	365	7	244
FChT	10	402	12	516	20	617
FES	4	190	1	81	4	144
ÚJHS	1	92	3	29	5	64
Celkem	21	995	23	991	36	1069

Interní granty Univerzity Pardubice v letech 1997 - 1999

Ing. Valerie Wágnerová

Z 3. a 4. zasedání Akademického senátu Univerzity Pardubice

Akademický senát Univerzity Pardubice se sešel 27. dubna a 25. května.

O činnosti předsednictva mezi 2. a 3. zasedáním referoval předseda senátu doc. Ing. Ladislav Koudelka, DrSc. Pracovaly i komise senátu - legislativní komise se zabývala připomínkami MŠMT k vnitřním předpisům UPa a ekonomická komise jednala o rozpočtu univerzity za r. 1998 a návrhu rozpočtu na r. 1999.

Byla schválena zpráva rektora prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. o činnosti Univerzity Pardubice v roce 1998, která byla přednesena již na shromáždění akademické obce v březnu t. r. Na ni navázal komentář kvestora Ing. Milana Bukače ke zprávě o hospodaření Univerzity Pardubice za rok 1998, následně senátory rovněž schválené.

Na únorovém zasedání AS UPa schválené vnitřní předpisy univerzity dle nového vysokoškolského zákona byly předány MŠMT, které doporučilo provedení dílčích formálních změn a úprav. Legislativní komise doporučila tyto a některé další věcné připomínky z diskuse do jednotlivých vnitřních předpisů zapracovat a schválit. Diskusi byl podroben rovněž nově předkládaný Studijní a zkušební řád Univerzity Pardubice. Tento předpis se zapracovanými připomínkami byl jednohlasně schválen a postoupen MŠMT k registraci.

Po krátké rozpravě k záměru odprodeje budov B a E na Stavařově, jejichž údržba by byla pro UPa značně nákladná a nerentabilní, AS UPa předložený záměr, podobně jako před tím Správní rada UPa, schválil. O způsobu prodeje budov se jedná.

Zásadním bodem jednání bylo projednání rozpočtu UPa na rok 1999. Úvodní slovo a doplňující informace k předloženému písemnému materiálu přednesl rektor prof. Pytela. Následně předseda AS seznámil senátory se stanovisky děkanů jednotlivých fakult k uvedenému materiálu, která si vyžádal od děkanů a ředitelky ÚJHS před zasedáním senátu. Rovněž seznámil senátory s peticí studentů Univerzity Pardubice, kterou předložil zástupce studentů, senátor Karel Borovička. Studenti požadují podporu vysokoškolského sportu, zachovat tělesnou výchovu ve studijních programem všech fakult UPa a alespoň jeden rok povinnou tělesnou výchovu. V následné diskusi zaujali všichni shodné stanovisko vysokoškolský sport podpořit. Předseda ekonomické komise doc. Pešek konstatoval, že ekonomická komise se k otázkám rozpočtu sešla několikrát a seznámil senátory se závěry jejího jednání. V diskusi se pak pro podporu schválení rozpočtu vyslovili děkan DFJP prof. Lánský a děkan FChT doc. Kotyk. Po obsáhlé diskusi byl přednesen senátu návrh ekonomické komise na usnesení v tomto znění:

- a) AS UPa konstatuje, že předložený rozpočet Univerzity Pardubice na r. 1999 byl sestaven v souladu se zákonem o vysokých školách a metodickými pravidly MŠMT jako formálně vyrovnaný.
- b) Problém vidí AS UPa v nedostatečném zabezpečení činností v rámci UPa jako celku, především s ohledem na nedostatečné zdroje pro FChT, ÚJHS a FES.
- c) AS UPa schvaluje předložený rozpočet UPa na r. 1999.
- d) Vzhledem k napjatosti rozpočtu AS UPa požaduje, aby vedení UPa ve spolupráci se součástmi UPa

- uvedlo do souladu koncepci rozvoje univerzity s reálnými rozpočtovými možnostmi tohoto roku a následujících let;
- pro rok 1999 sestavilo krizový scénář fungování UPa a jednotlivých součástí univerzity s konkrétními opatřeními a předložilo jej senátu do příštího květnového zasedání;
- vytvořilo a podporovalo ucelený systém zainteresovanosti fakult a součástí

univerzity na zvyšování doplňkových příjmů;
- dále prohlubovalo způsob rozvrhování rozhodujících nákladových položek UPa;
- prohlubovalo a dále ověřovalo systém střediskového hospodaření v těch případech, kdy je to vhodné a účelné.

O každé části usnesení bylo hlasováno jednotlivě. Rozpočet Univerzity Pardubice na rok 1999 byl na 3. zasedání AS UPa dne 27. 4. 1999 schválen.

Předsednictvo se sešlo v období mezi 3. a 4. zasedáním pouze jednou. Ekonomická komise projednávala materiál "Opatření ke zmírnění dopadů nedostatku finančních prostředků na UPa", který vypracovalo vedení UPa, legislativní komise statuty fakult, které předložili předsedové fakultních senátů.

Byla ustavena pětičlenná komise pro přípravu voleb rektora ve složení: doc. Ing. Tomáš Sákra, CSc. (FChT - předseda volební komise), prof. Ing. Hynek Šertler, CSc. (DFJP), Ing. Jiří Petráš, CSc. (FES), PhDr. Hana Čápková (ÚJHS), Jiří Krátký (SRUPa). Na následujícím zasedání senátu předloží komise harmonogram průběhu voleb rektora.

Předseda senátu představil senátorům i hostům nově jmenovanou ředitelku Ústavu jazyků a humanitních studií doc. PhDr. Milenu Lenderovou, CSc., která vykonává svoji funkci od 1. května t. r. Následně senátoři schválili složení Vědecké rady Ústavu jazyků a humanitních studií.

Horkým tématem 4. zasedání senátu byla bezesporu diskuse k ekonomické situaci univerzity a návrhu opatření ke zmírnění dopadů hospodářské situace státu na UPa, o jehož vypracování bylo požádáno vedení UPa usnesením 3. zasedání senátu. Členové AS obdrželi písemně materiál obsahující zamýšlená opatření, která hodlá vedení univerzity přijmout pro řešení stávající ekonomické situace. Doplnující informace k předloženému materiálu podal rektor prof. Pytela. V návaznosti na ně bylo doporučeno kvantifikovat některá úsporná opatření, zintenzivnit a termínovat práce na koncepčním řešení daných problémů.

Následovalo projednání statutů fakult, Organizačního řádu ÚJHS a schválení hledisek pro určení potřebné způsobilosti a způsob jejího ověřování pro přijetí uchazečů o studijní programy UPa realizované na ÚJHS. Připomínky legislativní komise, věcného i formálního charakteru, k předloženým statutům byly předsedy jednotlivých senátů akceptovány a následně takto upravené materiály senátem univerzity schváleny. Obdobně i Organizační řád a další předkládaný materiál ÚJHS.

Rektor prof. Pytela informoval senátory, že na MŠMT byly úspěšně zaregistrovány všechny vnitřní předpisy Univerzity Pardubice.

Termín 5. zasedání AS UPa byl určen na středu 30. 6. 1999, kdy budou projednávány především další vnitřní předpisy jednotlivých fakult univerzity.

(vw)

Shromáždění akademické obce

V úvodním referátu seznámil přítomné rektor Univerzity Pardubice prof. Pytela s vývojem počtu studentů a s tím spojenými příjmy univerzity v posledních sedmi letech. Výši státního příspěvku se podle rektora daří vysokým školám udržet především cestou zvyšování počtu studentů. To je jistě společensky žádoucí, na druhé straně to však vede k reálnému snižování státního příspěvku na jednoho studenta.

Všechny vysoké školy v České republice se tak dostávají do finančních potíží, které v letošním roce umocňují ekonomická regulační opatření státu. Nyní vysoké školy dostávají každý měsíc o 10% prostředků méně, než zaručují dotační smlouvy. Univerzita Pardubice proto podobně jako ostatní vysoké školy připravila úsporná opatření, která jménem vedení univerzity přednesl prorektor doc. Ludwig. V následné diskusi vyvrátili představitelé univerzity obavy, že se tato opatření dotknou studentů nebo výuky. Zdůraznili naopak, že přijatá opatření neovlivní přijímací zkoušky a umožní řádně zahájit zimní semestr akademického roku 1999/2000. Vyslovili rovněž naději, že se podaří ministru školství prosadit zrušení uvedených regulačních opatření pro vysoké školy a oblast vědy a výzkumu.

PROHLÁŠENÍ 42. ZASEDÁNÍ ČESKÉ KONFERENCE REKTORŮ

kteřé se konalo v péči Vysoké školy báňské - Technické univerzity v Ostravě ve dnech 13. a 14. května 1999.

Česká konference rektorů (ČKR) přijala na svém 42. zasedání následující prohlášení:

1. ČKR souhlasí s přípravou a postupným zaváděním nového systému financování s tím, že daným procesem nebude narušena ekonomická stabilita veřejných vysokých škol.
2. ČKR důrazně upozorňuje, že v současnosti uplatňované vázání smluvně garantovaných finančních prostředků ze státního rozpočtu závažným způsobem ohrožuje plnění základních funkcí veřejných vysokých škol. Ve svém důsledku to může vést až k zastavení provozu veřejných vysokých škol v závěru tohoto roku.
3. ČKR diskutovala kvalitu českých vysokých škol a metody jejího hodnocení. Většina našich vysokých škol v nedávné době prošla úspěšně evaluacemi provedenými zahraničními komisemi. ČKR připravuje materiál shrnující výsledky hodnocení kvality vysokých škol ČR.
4. ČKR doporučuje posílit význam doktorského studia jako vizitky tvůrčí práce vysokých škol a zdroje intelektuálního potenciálu společnosti.

V Ostravě dne 14. května 1999
Za Českou konferenci rektorů
prof. Ing. Jan Hron, DrSc., v.r.
předseda

Poprvé zasedala Správní rada Univerzity Pardubice

Ve čtvrtek 15. dubna se ve 13 hodin v zasedací místnosti kanceláře rektora Univerzity Pardubice sešlo ke svému historicky prvnímu zasedání devět členů nově jmenované Správní rady Univerzity Pardubice, které podle nového zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb. jmenoval v únoru 1999 ministr školství, mládeže a tělovýchovy Eduard Zeman.

S devíti členy Správní rady Univerzity Pardubice jsme čtenáře seznámili v minulém čísle Zpravodaje.

Členové byli jmenováni na dobu šesti let, ale již při prvním zasedání bylo losem rozhodnuto o třetině členů, jejichž funkční období skončí po dvou letech a jedné třetiny po čtyřech letech.

Po úvodním představení univerzity, jejího vedení a členů správní rady navzájem byl projednán Jednací a volební řád správní rady. Po jeho schválení byl do čela správní rady zvolen předsedou na dvouleté funkční období přednosta Okresního úřadu v Pardubicích Ing. Michal Rabas, místopředsedy primátor Pardubic Ing. Jiří Stříteský a poslanec PČR Mgr. Miloslav Kučera. Hlavními projednávanými body prvního zasedání byl předložený rozpočet univerzity pro rok 1999 a schválení záměru prodeje vybraných objektů v areálu Stavařov

Univerzity Pardubice. Po velice tvůrčí i kritické rozpravě k předloženým materiálům bylo jednání prvního zasedání Správní rady Univerzity Pardubice po čtyřech hodinách ukončeno jednohlasným přijetím závěrečného usnesení:

Správní rada Univerzity Pardubiceschvaluje

1. Jednací a volební řád Správní rady Univerzity Pardubice (ve znění doplňků a změn).
2. Podle § 15, odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., předložený záměr odprodeje objektů B a E, v areálu Stavařov. O způsobu prodeje bude jednáno.

volí

Zasedala Vědecká rada Univerzity Pardubice

31. května se sešla ke svému pátému zasedání Vědecká rada Univerzity Pardubice, jejíž jednání se již řídilo novým jednacím řádem, zaregistrovaným MŠMT podle zákona č. 111/1998 Sb. Po volbě skrutátorů rektor oznámil ukončení členství Ing. Jaroslava Valouška ve Vědecké radě Univerzity Pardubice na jeho žádost pro povinnosti vyplývající z jeho členství v Asociaci obranného průmyslu ČR a další zaneprázdnění. Rovněž informoval, že k 1. červnu t. r. bude jmenován do funkce nový děkan Fakulty ekonomicko-správní Ing. Josef Pešta, CSc. a na Ústavu jazyků a humanitních studií byla k 1. květnu t. r. jmenována na základě výběrového řízení do funkce ředitelky doc. PhDr. Milena Lenderová, CSc.

Poté byli členové vědecké rady seznámeni s návrhem na udělení čestného doktorátu "doctor honoris causa" prof. Ing. Jaroslavu Němcovi, DrSc., členovi VR UPa. Návrh přednesl a s celoživotní pedagogickou a vědeckou činností přítomné seznámil proděkan pro rozvoj a vnější styky DFJP prof. Ing. Jaroslav Čáp, DrSc. Děkan DFJP podpořil návrh a poukázal na podíl doktoranda při stabilizaci dopravní fakulty v Pardubicích. Upozornil zároveň na skutečnost, že doktorand byl rovněž jedním ze zakladatelů Vysoké školy železniční v Praze. V historii DFJP se jedná o prvního navrženého kandidáta na udělení tohoto čestného titulu.

Hlavním projednávaným bodem byly materiály pro žádost o prodloužení akreditace k habilitačním a profesorským řízením podle zákona č. 111/1998 Sb. na Dopravní fakultě Jana Pernera a Fakultě chemicko-technologické. V diskusi byly vneseny formální připomínky k některým z předložených materiálů a bylo doporučeno na jejich základě provést závěrečné korektury před předložením Akreditační komisi ČR.

Děkan Dopravní fakulty Jana Pernera prof. Ing. Milan Lánský, DrSc. a děkan Fakulty chemicko-technologické doc. Ing. Josef Kotyk, CSc. poté informovali členy VR o stavu a zahájení profesorských a docentských řízení na jimi řízených fakultách.

Vědecká rada schválila atestaci Mgr. Marcellly Marboe-Hrabincové, vedoucí Katedry tělovýchovy a sportu UPa, pro přednášení předmětu Životní styl - wellness.

Rektor inicioval diskusi k studentské vědecké činnosti, která vyzněla jednoznačně pro její podporu na fakultách. Obdobně byla k diskusi členům vědecké rady předložena výuka cizích jazyků na nefilologických fakultách. V široké diskusi se členové VR vyjadřovali k otázkám výuky cizích jazyků v odborné a obecné podobě, rozsahu vyučovaných cizích jazyků na nefilologických fakultách a personálního zabezpečení jazykové výuky. Shodně byla vyjádřena

nutnost jazykové odborné připravenosti vysokoškolských studentů jak pro další vědeckou práci, tak pro uplatnění absolventů na trhu práce. Třetím diskusním tématem bylo doktorské studium, množství a kvalita přijímaných doktorandů, průběžné hodnocení jejich studijních a vědeckých výsledků a kvalita doktorských disertačních prací.

Diskusní blok shrnula vědecká rada v následující doporučení:

a) rozvíjet studentskou odbornou činnost na Univerzitě Pardubice, prezentovat její výsledky formou přehlídek studentských prací, umožnit publikování výsledků vybraných prací ve sbornících UPa a podporovat účast studentů na vědeckých konferencích,

b) směřovat výuku cizích jazyků především k výuce odborného jazyka (zejména angličtiny), zvyšovat motivaci studentů ke studiu (např. zaváděním vybraných přednášek v angličtině) a hledat efektivní cesty k odstraňování nedostatečných znalostí studentů ze středních škol,

c) v doktorském studiu preferovat kvalitu úrovně doktorských programů, včetně přísnějších výběrových kritérií pro přijímání na studium do doktorských programů.

(vw)

1. Předsedou Správní rady Univerzity Pardubice Ing. Michala Rabase, přednostu Okresního úřadu v Pardubicích

2. Místopředsedy Mgr. Miloslava Kučeru, poslance Parlamentu ČR, a Ing. Jiřího Stříteského, primátora města Pardubic.

projednala

1. Návrh rozpočtu Univerzity Pardubice na rok 1999 v souladu s § 15 odst. 2 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., a bere tento na vědomí.

ukládá

1. Předsedovi správní rady, aby na jednání příští správní rady přizval děkany fakult a ředitelku Ústavu jazyků a humanitních studií Univerzity Pardubice.

(vw)

Zasedala Vědecká rada Univerzity Pardubice

31. května se sešla ke svému pátému zasedání Vědecká rada Univerzity Pardubice, jejíž jednání se již řídilo novým jednacím řádem, zaregistrovaným MŠMT podle zákona č. 111/1998 Sb. Po volbě skrutátorů rektor oznámil ukončení členství Ing. Jaroslava Valouška ve Vědecké radě Univerzity Pardubice na jeho žádost pro povinnosti vyplývající z jeho členství v Asociaci obranného průmyslu ČR a další zaneprázdnění. Rovněž informoval, že k 1. červnu t. r. bude jmenován do funkce nový děkan Fakulty ekonomicko-správní Ing. Josef Pešta, CSc. a na Ústavu jazyků a humanitních studií byla k 1. květnu t. r. jmenována na základě výběrového řízení do funkce ředitelky doc. PhDr. Milena Lenderová, CSc.

Poté byli členové vědecké rady seznámeni s návrhem na udělení čestného doktorátu "doctor honoris causa" prof. Ing. Jaroslavu Němcovi, DrSc., členovi VR UPa. Návrh přednesl a s celoživotní pedagogickou a vědeckou činností přítomné seznámil proděkan pro rozvoj a vnější styky DFJP prof. Ing. Jaroslav Čáp, DrSc. Děkan DFJP podpořil návrh a poukázal na podíl doktoranda při stabilizaci dopravní fakulty v Pardubicích. Upozornil zároveň na skutečnost, že doktorand byl rovněž jedním ze zakladatelů Vysoké školy železniční v Praze. V historii DFJP se jedná o prvního navrženého kandidáta na udělení tohoto čestného titulu.

Hlavním projednávaným bodem byly materiály pro žádost o prodloužení akreditace k habilitačním a profesorským řízením podle zákona č. 111/1998 Sb. na Dopravní fakultě Jana Pernera a Fakultě chemicko-technologické. V diskusi byly vzneseny formální připomínky k některým z předložených materiálů a bylo doporučeno na jejich základě provést závěrečné korektury před předložením Akreditační komisi ČR.

Děkan Dopravní fakulty Jana Pernera prof. Ing. Milan Lánský, DrSc. a děkan Fakulty chemicko-technologické doc. Ing. Josef Kotyk, CSc. poté informovali členy VR o stavu a zahájení profesorských a docentských řízení na jimi řízených fakultách.

Vědecká rada schválila atestaci Mgr. Marcelly Marboe-Hrabincové, vedoucí Katedry tělovýchovy a sportu UPa, pro přednášení předmětu Životní styl - wellness.

Rektor inicioval diskusi k studentské vědecké činnosti, která vyzněla jednoznačně pro její podporu na fakultách. Obdobně byla k diskusi členům vědecké rady předložena výuka cizích jazyků na nefilologických fakultách. V široké diskusi se členové VR vyjadřovali k otázkám výuky cizích jazyků v odborné a obecné podobě, rozsahu vyučovaných cizích jazyků na nefilologických fakultách a personálního zabezpečení jazykové výuky. Shodně byla vyjádřena nutnost jazykové odborné připravenosti vysokoškolských studentů jak pro další vědeckou práci, tak pro uplatnění absolventů na trhu práce. Třetím diskusním tématem bylo doktorské studium, množství a kvalita přijímaných doktorandů, průběžné hodnocení jejich studijních a vědeckých výsledků a kvalita doktorských disertačních prací.

Diskusní blok shrnula vědecká rada v následující doporučení:

- a) rozvíjet studentskou odbornou činnost na Univerzitě Pardubice, prezentovat její výsledky formou přehlídek studentských prací, umožnit publikování výsledků vybraných prací ve sbornících UPa a podporovat účast studentů na vědeckých konferencích,
- b) směřovat výuku cizích jazyků především k výuce odborného jazyka (zejména angličtiny), zvyšovat motivaci studentů ke studiu (např. zaváděním vybraných přednášek v angličtině) a hledat efektivní cesty k odstraňování nedostatečných znalostí studentů ze středních škol,
- c) v doktorském studiu preferovat kvalitu úrovně doktorských programů, včetně přísnějších výběrových kritérií pro přijímání na studium do doktorských programů.

(vw)

Výjezdní zasedání Rady vlády ČR pro výzkum a vývoj

V pondělí 24. května se na pozvání generálního ředitele Výzkumného ústavu organických syntéz, a.s. Pardubice - Rybitví Ing. Miroslava Janečka, CSc. - člena rady - uskutečnilo v

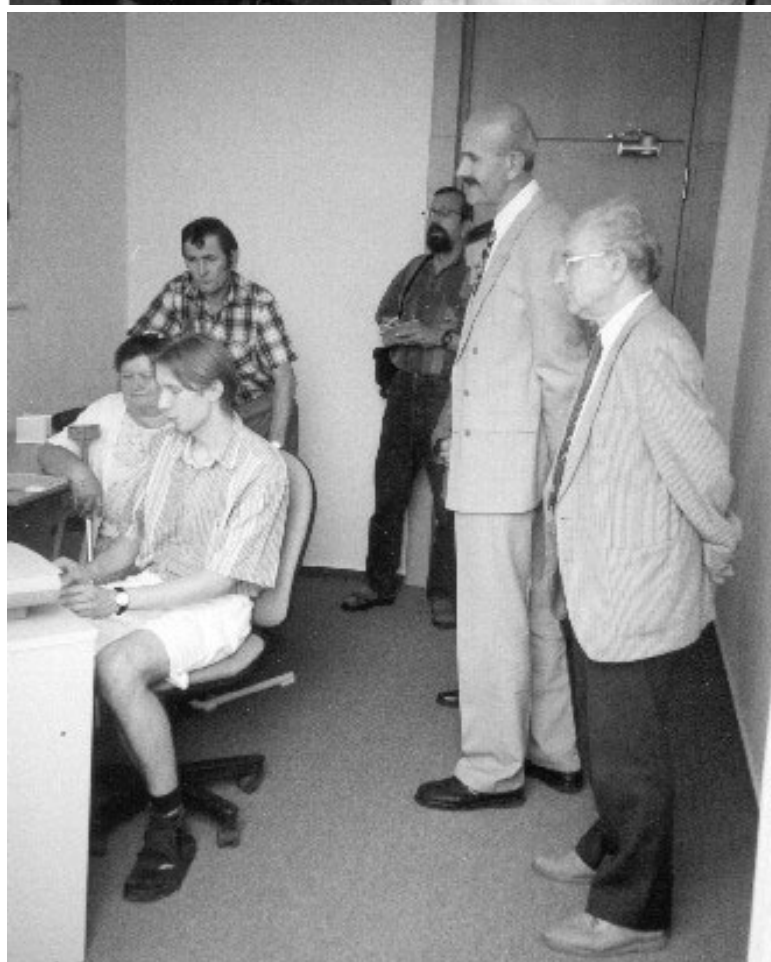
Pardubicích dvoudenní výjezdní zasedání Rady vlády pro výzkum a vývoj ČR, jíž předsedá Ing. Pavel Mertlík, místopředseda vlády ČR. Diskusního bloku u kulatého stolu, kde se hovořilo zejména o přípravě národní vědní politiky, úloze vědy a výzkumu v horizontu následujících let, jejího financování a připravovaného zákona o vědě, se zúčastnil za Univerzitu Pardubice rektor prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. Členové rady si mj. našli chvíli i na návštěvu společného pracoviště univerzity a akademie věd - "Společné laboratoře chemie pevných látek UPa a AV ČR".

Podrobnější informace k národní vědní politice jsou k nalezení na internetové stránce <http://www.vlada.cz/rady/rvv/legisl/politika.asc.htm>.

(vw)

V Univerzitní knihovně uvedli do provozu speciální zařízení sloužící zrakově postiženým občanům

Jak jsme informovali v minulém čísle, v lednu t.r. předali zástupci Komerční banky a.s. v Pardubicích univerzitě a Univerzitní knihovně finanční dar ve výši 50.000 Kč z Nadace JISTOTA Komerční banky. V pátek 28. května odpoledne (ve 14 hodin) bylo v Univerzitní knihovně v Pardubicích Polabinách uvedeno do provozu speciální počítačové pracoviště z těchto finančních prostředků pořízené. Stávající multimediální počítač byl vybaven kvalitním skenerem, velkým monitorem a speciálním programem, který převádí psaný text na mluvené slovo. Tato technologie umožňuje zpřístupnění jak klasických tištěných, tak moderních digitálních zdrojů. Třebaže využití této možnosti má ještě svá úskalí, např. v rychlosti naskenování textů ke čtení či ve srozumitelnosti počítačové řeči, použité technické řešení patří k jediným současně možným a rozhodně otevírá cestu k informacím také zrakově postiženým občanům. V nejbližší době dojde rovněž k napojení počítače na Internet, což bude znamenat při použití zvětšovací lupy další rozšíření využití zřízeného pracoviště. Využívaná může být jak slabozrakými studenty, tak občany z celého Pardubicka. Pro uživatele s úplnou ztrátou zraku bude na předem dohodnutý termín zajištěna asistenční služba.

Uvedení do provozu se zúčastnil prorektor pro vzdělávání a vědu univerzity doc. Ing. Jaroslav Janda, CSc., náměstek ředitelky oblastní pobočky Komerční banky a.s. Pardubice Ing. Mojmír Macků, ředitel pobočky KB Pardubice - město Ing. Ivo Sedláček a paní Alena Hromádková předsedkyně okresní odbočky Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých v Pardubicích.

(vw)

Hosté rektora

Opět po měsíci, ve středu 31. března, se na půdě univerzitní knihovny uskutečnil diskusní pořad pod názvem "Hosté rektora". Pozvání rektora Univerzity Pardubice prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. tentokrát přijal přednosta Okresního úřadu v Pardubicích Ing. Michal Rabas. I druhé posezení a povídání se zajímavým hostem se vydařilo. Po 19:19 hodině se dal do pohybu proud dotazů směřovaných na vzácného hosta, který se nenechal žádným dotazem zaskočit a s erudicí dlouholeté zkušenosti je obratem odpovídal. Na obou stranách se nacházeli odborníci - přednosta zastupující státní správu a druhou stranu reprezentovali převážně studenti a pedagogové z Fakulty ekonomicko-správní univerzity. Přes další zaneprázdnění pan přednosta vytrval, dokud padaly dotazy. A tak se dveře Univerzitní knihovny uzavíraly až po deváté hodině.

21. dubna, potřetí, zase čítárna Univerzitní knihovny patřila žánru zcela jinému. Pozvání rektora Pytely přijal ředitel Východočeského divadla v Pardubicích pan Gustav Skála a s ním přišla mezi studenty a zaměstnance i herečka s velkým "H" paní Lída Vlášková, jedna z nejvýraznějších hereckých osobností pardubického divadla. Přestože v jarním večeru do Univerzitní knihovny našlo cestu opravdu jen několik skalních příznivců pardubické scény, hosté zvyklí na plná hlediště nepohrdli skromnou návštěvností. S přirozeností jim vlastní ochotně odpovídali na všetečné otázky a nechali přítomné nahlédnout do zákulisí svých vzpomínek, uměleckých názorů, jedinečných a mnohdy dramatických zážitků.

Po povídání s ředitelem Okresního ředitelství a Okresního úřadu vyšetřování Policie ČR v Pardubicích a s přednostou Okresního úřadu si tentokrát přišli na své milovníci divadla. Ti, kdo přišli na poslední setkání tohoto druhu před začátkem letního zkuškového období, nelitovali.

text a foto: (vw)

FRANCOUZSKÝ EKONOMICKÝ DEN NA PŮDĚ UNIVERZITY PARDUBICE

V rámci Francouzského kulturního týdne v Pardubicích proběhl v úterý 25. května v kongresovém sále a dalších prostorách rektorátu Francouzský ekonomický den. Ekonomické fórum zahájil francouzský velvyslanec Philippe Coste, primátor města Pardubice Jiří Střítecký a rektor Univerzity Pardubice Oldřich Pytela. Zúčastnění vyslechli vystoupení zástupce velvyslanectví, ekonomického a obchodního rady, Hospodářské komory v Pardubicích, prezidenta Alliance Française v Pardubicích. Představilo se na padesát francouzských a třicítka českých firem. Mnohé z nich zároveň předváděly nabídku svých služeb a produktů ve stáncích rozmístěných ve vstupních prostorech celého rektorátu, který byl "zateplen" i expozicí s nabídkou krbů. Parkoviště se skvělo přehlídkou nejmodernějších vozů značky Citroen. Pro média byla zorganizována tisková konference a odpoledne bylo zasvěceno tématickým kulatým stolům orientovaným na Chemii a životní prostředí, Zařízení obecní správy a řízení lidských zdrojů a Spotřební zboží a distribuci a hledání možností rozvíjení spolupráce mezi českými a francouzskými firmami v Pardubicích.

(vw)

Seminář "KORIDOR"

Hned den následující, ve středu 26. května, se konal v kongresovém sále od 9,30 hodin seminář ke strategickému projektu "Sdružení obcí a měst na trase železničního koridoru Děčín - Břeclav". Cílem semináře bylo informovat pozvané zástupce obcí a měst, podnikatelské a vědecko-výzkumné sféry o přípravě strategického projektu s perspektivou založení zájmového sdružení obcí a měst na železničním koridoru. Pořadatelem akce bylo České centrum pro strategická studia v Praze ve spolupráci s Okresním úřadem Pardubice, Magistrátem města Pardubic, Hospodářskou komorou ČR a Univerzitou Pardubice, zejména Dopravní fakultou Jana Pernera.

Záštitu nad akcí převzal ministr dopravy a spojů, ministr pro místní rozvoj a rektor Univerzity Pardubice. Ministři měli přednést úvodní referáty, směřované k dopravní politice a regionálnímu rozvoji ČR ve vztahu k železničním koridorům. Protože však byli zaneprázdněni, stejně tak i prezident Hospodářské komory ČR, jejich odborné příspěvky zazněly od jejich zástupců. O samotném strategickém projektu hovořil předseda představenstva Českého centra pro strategická studia Ing. Miroslav Štěpánek. Mezi sedmi zásadními vystoupeními byl i příspěvek primátora města Pardubic Ing. Jiřího Stříteského a přednosta Okresního úřadu Pardubice Ing. Michala Rabase, zastoupeného Ing. Línkem. Do Pardubic se sjela necelá stovka účastníků z měst ležících na trase koridoru Děčín - Břeclav, a to ze všech sfér, jichž se provoz na této železniční trase může dotýkat a přinést jim oživení. Jejich zájem se pak konkrétně projevil v diskusní části, orientované na konkrétní otázky a odpovědi spojené s možnostmi potenciálního sdružení. Určitá očekávání spojená s tímto strategickým projektem směřují i do oblasti získání a využití prostředků Panevropských koridorů.

foto a text (vw)

Public relations na vysokých školách

První setkání pracovníků vysokých škol ČR, kteří nějakým způsobem přicházejí do styku s termínem "public relations", ať už v rámci svých funkcí, zájmu vlastního či z pověření svých nadřízených, se uskutečnilo 21. a 22. května v péči Univerzity Palackého v Olomouci. Iniciátory byli pan kancléř olomoucké univerzity PhDr. Tomáš Hrbek a bývalá vedoucí oddělení vztahů s veřejností Ostravské univerzity Mgr. Šárka Ševčíková, kterým se podařilo připravit nejen zajímavý a užitečný program výměny zkušeností s řadou příspěvků a odbornou i neformální diskusí. Odborná diskuse téměř čtyřicítky pracovníků českých vysokých škol, jíž se zúčastnily i dvě zástupkyně Slovenské technické univerzity v Bratislavě, byla zaměřena především na oblast vnitřních informačních toků a jejich organizaci na VŠ a na oblast vnější prezentace VŠ. Kvalitu setkání významným způsobem podtrhla i účast paní Marji Sadeniem z Univerzity Helsinky z Finska, která je tiskovou mluvčí a ředitelkou oddělení PR na zmíněné univerzitě. Paní Marja zúčastněným zároveň kromě své univerzity představila i dobrovolné sdružení pracovníků "public relations" ve vysokém školství v rámci Evropy - asociaci EUPRIO a podělila se se svými osobními zkušenostmi s prací v "PR". Všichni účastníci velmi ocenili takové setkání a jeho pracovní duch. Zajímavé bylo i zjištění, jak různorodě jsou organizovány aktivity v rámci PR na jednotlivých vysokých školách, kde jsou jednotlivé funkce organizačně začleněny a jaké podpoře se práce "PR" setkává u vedení vysokých škol a fakult. Každý si odvážel mnoho podnětných myšlenek pro svoji práci, ve které se možná někteří z nich již necítí tak osamoceně. K tomu by mělo napomoci i na individuálním členství založené dobrovolné neformální profesní sdružení CASPRIO v České a Slovenské republice, v jehož rámci si členové plánují např. internetový diskusní kruh - mailovou konferenci pro výměnu zkušeností, názorů a informací, dobrých a užitečných nápadů ke zlepšení organizace jednotlivých součástí PR na vysokých školách. Organizátorům patří bezesporu dík za užitečný počín.

Ing. Valerie Wágnerová
kancléřka UPa
účastnice pracovního setkání

Představujeme nové akademické funkcionáře

Ústav jazyků a humanitních studií

Na základě výsledku vypsání výběrového řízení byla k 1. květnu 1999 jmenována do funkce ředitelky Ústavu jazyků a humanitních studií Univerzity Pardubice doc. PhDr. Milena Lenderová, CSc.

Doc. PhDr. Milena Lenderová, CSc., absolventka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, obor dějepis - francouzština, působila v letech 1971 - 1983 jako středoškolská profesorka na Gymnáziu I. Olbrachta v Semilech. Roku 1973 získala doktorát filozofie na základě rigorózní práce "Československo a habešská krize"; roku 1991, kdy byla odbornou asistentkou Fakulty územní správy VŠCHT Pardubice, obhájila kandidátskou práci "Královéhradecká hlavní škola v období národního obrození (1776 - 1870)". V roce 1993 odešla na Historický ústav Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde se habilitovala v oboru české dějiny, název habilitační práce zněl "Čechy frankofilské: Alliance Française v Čechách v letech 1886 - 1951".

V květnu 1994 a listopadu 1996 absolvovala vědecké pobyty na Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales v Paříži, v akademickém roce 1997-1998 vedla českou sekci na Université Paul Valéry v Montpellieru. Badatelsky se zabývá dějinami česko-francouzských vztahů 18. - 20. století, dějinami hmotné kultury a širokou oblastí dějin mentalit. Je členkou řady mezinárodních organizací: Société française d'Etude du 18e siècle, Paris, France; Société internationale napoléonienne, Québec, Canada; Réseau de coopération scientifique en ethnologie et historiographie européennes, P.A.C.T. - EURETHNO, Montpellier - Strasbourg, France.

(vw)

Inaugurace děkana Fakulty ekonomicko-správní

Akademický senát Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice volil ve čtvrtek 25. března kandidáta na děkana fakulty pro následující tříleté období do roku 2002. Devět senátorů fakulty se rozhodovalo mezi dvěma kandidáty - doc. Ing. Janem Čapkem, CSc., působícím na katedře informačních systémů Fakulty ekonomicko-správní a současně ve funkci prorektora univerzity pro vnější vztahy a rozvoj, a Ing. Josefem Peštou, CSc., vedoucím katedry ekonomie FES. Dvoutřetinovým poměrem hlasů byl kandidátem na funkci nového děkana fakulty zvolen Ing. Josef Pešta, CSc. Návrh kandidáta na funkci děkana byl akademickým senátem postoupen rektorovi Univerzity Pardubice prof. Ing. Oldřichu Pytelovi, který ustavil nového děkana do funkce od 1. června 1999.

Slavnostní inaugurace za účasti vedení univerzity, zástupců ostatních fakult univerzity, vedoucích pracovníků fakulty a řady vzácných hostů, zastupujících místní samosprávu a státní správu, partnerskou fakultu z Vysoké školy pedagogické z Hradce Králové i podnikatelskou sféru z regionu, se konala v úterý 1. června ve 13 hodin v salonku menzy. Po protokolárním převzetí své funkce a slavnostním ustavení do funkce rektorem univerzity představil nový děkan své spolupracovníky ve vedení fakulty. Jsou jimi doc. RNDr. Ludmila Machačová, CSc. - proděkanka pro pedagogickou činnost a studenty a statutární zástupce děkana, Ing. Ivana Kraftová, CSc. - proděkanka pro vědu a rozvoj a prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc. - proděkan pro vnější vztahy.

Ing. Josef Pešta, CSc. pracoval jako vývojový pracovník a později jako oborový inženýr v podniku Tesla Pardubice, kde v letech 1980-1993 vykonával funkci ekonomického ředitele. Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze obor Ekonomika průmyslu a v roce 1984 obhájil disertační práci na Ekonomickém ústavu Československé akademie věd. Od roku 1993 pracuje jako učitel Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice a zároveň byl pověřen funkcí vedoucího katedry veřejné správy, od roku 1997 jmenován vedoucím katedry ekonomie. Ing. Pešta se zabývá problematikou národohospodářských komparací, teorií hospodářské politiky a regionálního rozvoje. Za dobu působení na Univerzitě Pardubice jako řešitel zpracovával tři granty Fondu rozvoje vysokých škol, zaměřené na pracovní uplatnění a odbornou kvalifikační přípravu zdravotně handicapované mládeže, na uplatnění absolventů VŠ a na koncepci regionální politiky v ČR. Jeho publikační aktivity se zabývají v posledních

třech letech zejména projekty regionálního rozvoje, analýzou regionů a komplexními projekty a hodnocením specifických mikroregionů.

Působí v několika odborných společnostech: České ekonomické společnosti, Asociaci veřejné ekonomie, již je od roku 1999 předsedou, Regionální koordinační skupině a pracovní skupině pro řízení lidských zdrojů ve státní správě.

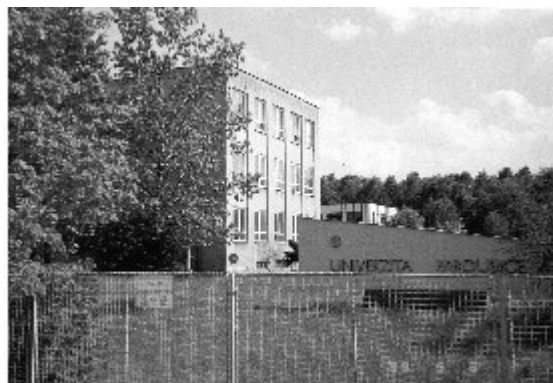
V letech 1996 až 1998 byl rovněž členem Akademického senátu Univerzity Pardubice, kde v roce 1997 zastával funkci předsedy AS UPa.

foto a text (vw)

Studium na katedře teorie a technologie výbušin

V souvislosti s výběrem specializace posluchači třetího ročníku FChT a mnohdy nezdravým zájmem posluchačů nižších ročníků univerzity o výbušiny je vhodné seznámit studentskou veřejnost s možnostmi a podmínkami studia na Katedře teorie a technologie výbušin (KTTV) Fakulty chemicko-technologické.

Pracovišti katedry od jejího vzniku v r. 1953 prošlo 250 posluchačů magisterského studia, a to nejen z bývalého Československa, nyní Česka a Slovenska, ale i Afganistanu a Maďarska. V Evropě je studium ve stejném rozsahu jako na naší KTTV realizováno na Wojskowej akademii techniczej ve Varšavě, Mendělejevově Chemicko-technologické univerzitě v Moskvě, Chemicko-techno-logické univerzitě v Kazani a Polytechnickém institutě v Sankt Petěrburgu.

V současné době KTTV zajišťuje výuku ve studiu magisterském, doktorském a licenčním. V akademickém roce 1998/99 studovalo ve 4. a 5. ročníku magisterského studia celkem 6 posluchačů, v interním doktorském 9 a distančním doktorském studiu také 9 posluchačů a ve dvou běžících licenčního studia 27 posluchačů. V uvedeném výčtu jsou čtyři občané Slovenské republiky.

Studijní obor "Teorie a technologie výbušin" je oborem multidisciplinárním. Má zaměření "Technologie výbušin" (28-42-8/01) a "Bezpečnostní inženýrství" (28-42-8/02). Sestává z následujících oblastí:

a) chemicko-technologické, kam patří chemie a technologie individuálních výbušných substancí (obecně energetických materiálů) a speciální analytická chemie výbušin - jde převážně o speciální chemii a technologii sloučenin dusíku,

b) výbušinářsko-technologické, kam patří technologie vojenských a průmyslových trhavin, technologie hnacích hmot, třaskavin a rozněcovadel, technologie pyrotechnických výrobků, ale také technologie zpracování nebo likvidace delaborovaných vojenských trhavin; tato oblast nese charakteristické rysy technologie kompozitních materiálů,

c) fyziky výbuchu, kam patří teorie výbuchu, teorie působení výbuchu, aplikovaná balistika, technologie trhacích prací, základy konstrukce munice a zbraní,

d) bezpečnostního inženýrství, zabývajícího se řešením analýzy rizika a bezpečnosti chemických technologií (techniky hodnocení rizika, základní koncepty analýzy rizika a následků průmyslových havárií).

Pokud se týká přijímání interně studujících posluchačů, má katedra omezené možnosti. Ve 4. a 5. ročníku magisterského studia může být celkem 8, v krajním případě 10 posluchačů. V doktorském studiu nemůže suma interních a distančních posluchačů překročit počet 18: v interním doktorském studiu přímo na katedře může pracovat max. 5 posluchačů. Ve dvou běžích licenčního studia může studovat max. 32 posluchačů.

Zmíněná omezení jsou dána především prostorovým, ale i přístrojovým vybavením katedry. Po výrazném zvýšení počtu posluchačů doktorského studia v roce 1996 bylo nutné trvale přemístit laboratorní cvičení a diplomové práce z předmětu "Technologie hnacích hmot" do Výzkumného ústavu průmyslové chemie (VÚPCH). V tomto akademickém roce jsou přemístěna i cvičení z předmětů "Speciální analýza výbušnin" a "Speciální technologie výbušnin" do Vojenského technického ústavu výzbroje a munice (VTÚVM) ve Slavičíně. Podobně dva posluchači interního doktorského studia řeší témata svých disertací trvale na pracovištích VÚPCH, jeden zčásti na pracovišti firmy Detonator Manufacturing ve Vsetíně a dva, také zčásti, v Divízií priemyslových trhavín firmy Istrochem Bratislava. Koncem dubna t.r. byla k obhajobě předložena disertace vypracovaná na KTTV při řešení grantových projektů Ministerstva vnitra ČR. Posluchačům specializace, zejména doktorského studia, je ze strany vedení KTTV umožňována prezentace výsledků jejich vědecko-výzkumné aktivity na prestižních mezinárodních konferencích v zahraničí.

Pro zvládnutí studia ve studijním oboru "Teorie a technologie výbušnin" jsou bezpodmínečně potřebné dobré znalosti z chemie, zejména organické, fyziky, matematiky, fyzikální chemie, chemické informatiky a anglického jazyka, velmi vítané jsou i znalosti z chemického inženýrství, makromolekulární chemie, zpracování polymerů, technologie kompozitních materiálů a ruského jazyka. Podmínkou přijetí do magisterského studia na KTTV je úspěšné absolvování prvních třech ročníků studia (složení první státní závěrečné zkoušky) na FChT naší univerzity, nebo VŠCHT Praha a nebo CHTF STU Bratislava. Po špatných zkušenostech z minulosti vedení KTTV upustilo od povolování studijní a experimentální činnosti na katedře posluchačům nižších, zejména prvních a druhých ročníků.

Další nezbytnou podmínkou studia na KTTV je občanská bezúhonnost. Práce s výbušnými materiály vyžaduje vysoký stupeň ukázněnosti a sebeovládání. S nerespektováním obecně platných zásad práce s výbušninami jsou na KTTV nemilé zkušenosti z doby nedávné. Na základě výše uvedeného nebudou tedy do studia přijímáni exhibicionisté typu "kolejných pyrotechniků" a lidé již trestaní.

doc. Ing. Svatopluk Zeman, CSc.
vedoucí Katedry teorie a technologie výbušnin FChT

Setkání představitelů vědeckých společností a akademických funkcionářů chemických fakult s představiteli chemického průmyslu

K důležitým akcím, které nedávno uspořádala Fakulta chemicko-technologická, patří společné setkání k problematice spolupráce vysokých škol a chemického průmyslu v oblasti výzkumu, vývoje a vzdělávání, uskutečněné dne 23. března 1999 na půdě Univerzity Pardubice. Toto shromáždění pod záštitou rektora prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. se uskutečnilo ve spolupráci s Asociací českých chemických společností a se Svazem chemického průmyslu České republiky. Po úvodním slově rektora a po představení Fakulty chemicko-technologické vystoupil s podnětným příspěvkem k integraci průmyslu a výzkumu předseda Akademie věd České republiky prof. Ing. Rudolf Zahradník, DrSc. Prezident Svazu chemického průmyslu ČR Ing. Miroslav Krejčí poskytl přítomným realistický obraz o stavu našeho chemického průmyslu a formuloval požadavky chemického průmyslu na absolventa chemické či chemicko-technologické fakulty. Z jeho vystoupení bylo pro nás velmi důležité zejména upozornění, abychom nevychovávali bakaláře, neboť v našem chemickém průmyslu nenaleznou uplatnění. Po bohaté diskusi byla příležitost k neformální výměně názorů s mnoha významnými představiteli průmyslu, vysokých škol a Akademie věd ČR. Padlo i dost kritických připomínek a četné příspěvky nevyzněly zrovna optimisticky, ale snad právě proto považujeme takové setkávání za velmi prospěšné.

(Zdroj: Výroční zpráva děkana FChT doc. Ing. Josefa Kotyka, CSc. za rok 1998)

Náměstek ministra vnitra na Fakultě ekonomicko-správní

V poslední březnový pátek zavítal na naši univerzitu z podnětu Fakulty ekonomicko-správní náměstek ministra vnitra JUDr. Pavel Zářecký, CSc. Po přijetí u rektora prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. následovala přednáška na téma "Současný stav reformy veřejné správy v České republice". Přestože se konala v páteční dopoledne, byla posluchárna zaplněna více než devadesáti posluchači zejména druhého ročníku FES. Jejich zájem vzbudilo vysvětlování nejen základních pojmů veřejné správy, a to zejména současného pojetí samosprávy a státní správy. Přínos přednášky byl zároveň dán tím, že ozřejmila historické kořeny problematiky, s níž se naše společnost na úseku správy potýká právě i v dnešní době.

Po skončení návštěvy vysokoškolského prostředí se JUDr. Pavel Zářecký, CSc. sešel s představiteli Pardubic, zejména okresního úřadu. Celý jeho pobyt tak svým obsahem potvrdil, jak úzké je sepětí univerzity s životem města i celého regionu.

PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Katedra veřejné správy FES

Stáváme se zásluhovou společností středních tříd?

Dvacátého dubna vystoupil na veřejné přednášce pro pracovníky a posluchače Univerzity Pardubice pan PhDr. Petr Matějů, Dr., předseda podvýboru pro vysoké školy a vědu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Přednáška o vývoji a stavu střední třídy nás velice zaujala. Poznatky byly výsledkem výzkumného projektu "Sociální trendy - peripetie vývoje a krystalizace střední třídy," který zpracoval autor pro Sociologický ústav Akademie věd ČR.

PhDr. Matějů, Dr. mimo jiné konstatoval, že "obnova střední třídy v postkomunistických zemích znamená zacelování velké mezery v sociální struktuře společnosti, jež zde zůstala po

totalitním režimu, který střední třídu nejen nepotřeboval, ale dokonce měl řadu důvodů se jí obávat. Analýza vývoje sociálních skupin, které tvoří základ formování střední třídy - odborníci a drobní podnikatelé - ukázala, že přes zřetelné změny v sociální struktuře české společnosti bude obnova střední třídy rozhodně záležitostí spíše generací než roků. Je totiž jasné, že po počátečním strmějším růstu "staré střední třídy" (podnikatelé) bude v dalším vývoji formování středních tříd spíše souviset s rozvojem "nové střední třídy", který však bude vážně limitován tempem vývoje profesní struktury naší společnosti směrem k vyspělému světu."

Na závěr byly odpovězeny dotazy účastníků setkání z řad akademické obce. Pan Matějů přislíbil další přednášku v zimním semestru příštího školního roku.

Ing. Josef Zilvar, CSc.
vedoucí Katedry veřejné správy FES

Zajímavost ze zahraničí

V časopise Der Spiegel (č.15 /1999) byla uveřejněna zajímavá sonda do výuky právních a ekonomických disciplín na univerzitách v SRN. Nás zajímaly výsledky ekonomických fakult, především těch, s nimiž spolupracuje Fakulta ekonomicko-správní. V Německu je velká nabídka státních i soukromých zařízení, tento obor lze studovat na 66 univerzitách. UNI - test časopisu publikoval přehled, ve kterém jsou uvedeny výsledky kombinace pohledu studentů a statistických dat. Studenti se vyjadřovali k jednání přednášejících, obsazenosti (přeplněnosti) učeben, obsahu studia a vybavení univerzity. Doplnujícími statistickými údaji byla délka studia, počet studentů na 1 profesora a přírůstky nebo úbytky studentů v %. Výsledkem byla "známka" univerzity a rozřídění na 3 skupiny: špičková skupina, střední pole a koncová světla. Potěšilo nás, že mezi špičku, na páté místo, byl zařazen náš spolupracující institut - Internationales Hochschulinstitut Zittau, kde nyní studuje řada našich posluchačů.

V současné době lze na IHI (po minimálně 4 semestrech na mateřské univerzitě) studovat obory:

technika životního prostředí,
podniková ekonomika,
hospodářské inženýrství,
mezinárodní a interdisciplinární management životního prostředí pro budoucí trhy.

Poslední obor je nově zavedený a na jeho osnovách, přednáškách i hodnocení se s řadou odborníků z Německa, Polska, Rakouska a České republiky podílejí také pracovníci Fakulty ekonomicko--správní. Bližší informace podají Ing. I. Obršálová, CSc. a prof. Ing. V. Voráček.

Ing. Ilona Obršálová, CSc.
Katedra veřejné správy FES

Mezinárodní konference "Informační společnost - Etická výzva pro 21. století"

Mezinárodní konference se konala 18. - 20. května 1999 ve velkém sále Nového Adalbertina v Hradci Králové. Na pořádání konference se spolupodílely: Fakulta ekonomicko-správní Univerzity Pardubice spolu s Vysokou školou pedagogickou - Fakultou řízení a informační

technologie, východočeská pobočka České společnosti pro systémovou integraci a týdeník Profit jako mediální partner.

Program třídní konference byl vyčerpávající. Konferenci zahájil doc. Zdeněk Dytrt za občanské sdružení Etika podnikání a veřejné správy spolu s primátorem města Hradce Králové Ing. O. Vlasákem. Po slavnostním zahájení následovaly proslovy představitelů jednotlivých institucí - více prezidenta Svazu průmyslu a dopravy ČR Petra Horáčka z České podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj ad.

Úvodu setkání se mimo jiné zúčastnili: obchodní rada belgického velvyslanectví Luc Jakobs a děkan Fakulty hospodářské informatiky z Bratislavy F. Peller. Shodně zdůraznili význam etiky v mezilidských vztazích a především manažerské činnosti podnikatelů a zaměstnanců veřejné správy.

Následující dny konference byly ve znamení práce v sekcích. Dopolední blok byl zahájen přednáškou v angličtině panem Christopherem Cowtonem z Huddersfieldu na téma Svět financí. Přednáška sklídila u posluchačů značný úspěch, zvláště pro svůj konstruktivní obsah. Poté následovaly příspěvky kolegů ze Slovenska o daňové stimulaci a optimalizaci, o osobnostních a charakterových vlastnostech účetního v kontextu etiky. O etice obchodních vztahů hovořil M. Víšek v podnětném příspěvku, obohaceném o řadu konkrétních případů z podniku. S přednáškami tu mj. vystoupili i prof. Horst Seidl z Říma, dr. Johan Blaaw z Johannesburgu, prof. Gerhard Zecha ze Salzburgu. Svá vystoupení zaměřili na etiku tvorby a přenosu informací, které jsou východiskem každého rozhodnutí v podnikatelské praxi a veřejné správě.

Na konferenci vznikl i podnět, aby se vytvořila asociace podnikatelů a pracovníků veřejné správy v rámci občanského sdružení Etika podnikání a veřejné správy, kteří se zaváží dodržovat zásady etického managementu. Asociace podnikatelů byla pracovně nazvána "ETICS centrum". V rámci asociace budou manažeři rozvíjet i obchodní aktivity. Některé podniky se o členství začaly ucházet.

Dle slov doc. Z. Dytrta "teorie podnikatelské etiky nebude prakticky nikdy dokončena, protože souvisí s dynamikou společenského vývoje, který její vývoj více či méně ovlivňuje"...

Praxe potvrdí, že se etický management podnikatelům i veřejné správě vyplácí. Nejde jen o finanční efekt, ale i o stabilní a podnikatelské klima!

PhDr. Jana Veselá, CSc.
Katedra veřejné správy FES

Vth Regional Seminar of PhD Students on Organometallic and Organophosphorus Chemistry

Ve dnech 25. až 29. dubna t.r. se uskutečnil již pátý regionální seminář doktorandů studujících chemii organokovových sloučenin a chemii organických sloučenin fosforu. O historii a tradici těchto seminářů jsme informovali čtenáře Zpravodaje v minulém čísle.

Letošního semináře se zúčastnilo celkem 75 doktorandů v doprovodu 17 školitelů. Nejpočetnější delegaci tvořili zástupci německých univerzit z Düsseldorfu (Prof. Kläui), Bonnu (Dr. Gudat), Norimberku - Erlangenu (Prof. Zenneck), Chemnitzu (Prof. Lang), Kaiserslauternu (Prof. Binger) a Halle (Prof. Steinborn). Polskou skupinu tvořili profesori a studenti z univerzit ve Varšavě (Prof. Pietrzykowski), Wrocławu (Prof. Sobota) a Lodže (Prof. Zakrzewski). Českou akademickou obec tvořili účastníci z Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR (Dr. Mach), Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně (prof. Žák) a samozřejmě doktorandi a učitelé oboru "Anorganické chemie" z Katedry obecné a anorganické chemie Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice, která seminář pořádala pod záštitou rektora prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. Po jednom účastníku byly také zastoupeny další země - Rusko, Francie a Španělsko.

Podle ohlasů především zahraničních účastníků byla akce mimořádně příznivě hodnocena, a to jak po stránce odborné, tak i společenské. Ke zdaru semináře přispěli z naší univerzity svými příspěvky:

R. Bína, I. Pavlík:

Ionic Complexes of Titanocene Dichloride with α -Amino Acids,

T. Lébl, D. Steinborn, J. Holeček, A. H. Maulitz:

Reactivity of 2-Functionalized Vinyltin Compounds,

M. Pavlišta, I. Pavlík, J. Fiedler, J. Vinklárěk:

Ligand Field Model for Bent dN Metallocene Complexes,

M. Hajný, A. Ružička, J. Holeček, A. Lyčka:

The Study of 1-(Organotin(IV))-8-(N,N-dimethyl-amino)naphthalene. A Multinuclear NMR Spectroscopy,

B. Smička, K. Handlří:

Tributyltin(IV) Esters of Sulfobenzoic Acids,

J. Zemánek, M. Horáček, P. Štěpnička, K. Mach:
Synthesis of Titanium Complexes with Pendent Alkenyl Substituents.

Na všechny účastníky konference mimořádně silně zapůsobil i zájem univerzity, vyjádřený účastí a krátkou zdravicí prorektora doc. Ing. Miroslava Ludwiga, CSc., proděkana FChT prof. Ing. Jaromíra Šňupárka, DrSc. a vedoucího Katedry obecné a anorganické chemie FChT prof. Ing. Miloslava Frumara, DrSc. na slavnostním zahájení. Svou účastí na středních přednáškách doktorandů poctili a svůj zájem na výchově doktorandů specializace potvrdili zástupci z Výzkumného ústavu organických syntéz - ředitel pro výzkum Ing. Miroslav Nečas, CSc. a vedoucí oddělení FALA Ing. A. Koloničný, CSc. Doc. Ing. Antonín Lyčka, DrSc., z téhož ústavu byl aktivním účastníkem semináře jako jeden ze školitelů po celou dobu jeho konání. Závěrečné slavnostní večeře se zúčastnila vedoucí kanceláře rektora Ing. Valerie Wágnerová s manželem.

Bezchybná organizace celého semináře je dílem početné skupiny pracovníků katedry obecné a anorganické chemie. Vedle organizačního výboru (prof. Holeček, doc. Handlír, doc. Kalousová, Dr. Holubová, Ing. Lébl a Ing. Růžička) veliký kus práce vykonali také prof. Pavlík, Dr. Vinklárek, Ing. Bína, Ing. Pavlišta, Ing. Smička a Ing. Wágner. Všem přísluší díky účastníků konference. Mimořádně je třeba ocenit takřka dvouleté úsilí Dr. Jany Holubové o pečlivé zajištění odborné i společenské stránky semináře. Dík organizátorů semináře patří také sponzorům - firmám Benzina Pardubice (p. Horný), Fischer Scientific (Ing. Novák), Scientific Instruments (Dr. Puček), Sigma-Aldrich a Lavat Chotutice (Ing. Klovřza).

Vzornou organizací, úspěšným vystoupením našich doktorandů, navázáním nových odborných kontaktů na všech úrovních i uzavřením nových osobních přátelství, ale i utužením kontaktů a již existujících přátelských vztahů seminář významně přispěl k dobrému jménu a povědomí katedry, fakulty i celé univerzity minimálně ve středoevropském regionu.

Ing. Marek Dymák a Ing. Aleš Růžička
Katedra obecné a anorganické chemie FChT

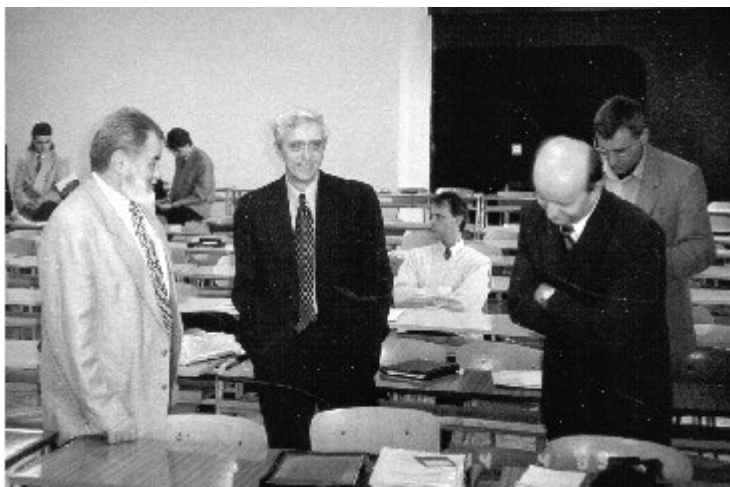
Mezinárodní seminář o energetických materiálech

Ve dnech 14. a 15. dubna 1999 se naší univerzitě uskutečnil již druhý, tentokrát mezinárodní seminář s názvem "New Trends in Research of Energetic Materials". Jeho organizátory byly Katedra teorie a technologie výbušnin (KTTV) Fakulty chemicko-technologické a Výzkumný ústav průmyslové chemie (VÚPCH) divize Synthesia. Seminář, nad jehož konáním převzal patronát děkan FChT doc. Ing. Josef Kotyk, CSc. byl především určen pro prezentaci výsledků vědecko-výzkumné činnosti studentů, doktorandů a mladých vědeckých pracovníků Česka, Polska a Slovenska. Z toho důvodu nebylo vybíráno žádné vložné a případné náklady, vzniklé konáním akce, nesly na svých bedrech KTTV a VÚPCH.

Dvacetičlennou polskou delegaci vedle mladých účastníků tvořili i významní specialisté oboru, konkrétně prof. Maranda z Wojskowej akademie technicznej, prof. Ksiazczak z Politechniky Warszawskiej, Dr. Zygmunt a mgr. inż. Pagowski z Institutu przemysłu organicznego a Dr. Miszczak z Wojskowego institutu technicznego uzbrojenia. Ze Slovenska přijeli pouze dva pozorovatelé z Konštrukty Defence. Českých účastníků bylo 36, z toho 11 s účastí aktivní. Celkem bylo předneseno 27 referátů, většinou na velmi dobré úrovni, v tom byly čtyři příspěvky z KTTV, dva z KAlCh, čtyři z VÚPCH a jeden z ChF VUT Brno. Co do počtu tedy dominovaly polské práce.

Prezentované příspěvky byly zaměřeny především na syntézu, vlastnosti a využití nových energetických materiálů a metody jejich testování a analýzy, ale pozornost byla věnována i klasickým amonoledkovým a emulzním trhavinám. Příslušný sborník bude vydaný péčí VÚPCH.

Pokud se týká odborné úrovně doktorských příspěvků a kvality jejich prezentace, zde excelovali Ing. Jan Petržílek z VÚPCH, Ing. Jiří Vágenknecht z KTTV, Ing. Kateřina Kurečková z KAICH, diplomantka Zlata Klíčová z ChF VUT Brno, mgr. inž. Tomasz Sałaciński z Institutu przemysłu organicznego a mgr. inż. Łukasz Matyjasek z Politechniky Warszawskiej.

Účastníci semináře si velmi pochvalovali atmosféru setkání a úroveň výměny názorů na problémy a trendy vývoje chemie a technologie energetických materiálů. Proto také všichni uvítali předběžné pozvání do Pardubic na třetí seminář tohoto druhu v dubnu 2000.

Organizátoři semináře vyslovují svůj vřelý dík Fakultě ekonomicko-správní za zapůjčení posluchárny pro konání akce, vedoucí menzy paní Tokarové a jejímu kolektivu za vstřícnost a operativnost při zajišťování stravování zahraničních účastníků a pracovníkům Centra informačních technologií za technickou pomoc.

Organizační výbor semináře
Katedra teorie a technologie výbušin FChT

Březen 1999 na Dislokovaném pracovišti DFJP v České Třebové

Měsíc březen je na DP DFJP již od r. 1995 spojen se dvěma tradičními odbornými akcemi - se seminářem "Svařování v železniční dopravě", který se koná s dvouletou periodou a s každoročními "Službami Internetu".

Ve dnech 9. - 11. března se uskutečnil 3. odborný seminář "Svařování v železniční dopravě 99", uspořádaný pracovníky Dislokovaného pracoviště Dopravní fakulty Jana Pernera ve spolupráci s DOM ZO 13 Česká Třebová, Depem kolejových vozidel a Svářečskou školou ČD v České Třebové, Regionálním střediskem Institutu Jana Pernera a DOM Pardubice. Záštitu nad seminářem převzal děkan DFJP prof. Ing. Milan Lánský, DrSc. a vrchní přednosta DKV Česká Třebová Ing. Jiří Slezák. Cílem semináře bylo umožnit odborníkům výměnu zkušeností a seznámit je s novinkami v oboru. Odborným garantem této rozsáhlé akce byl již tradičně Ing. Jiří Hranička z Drážního úřadu v Praze, organizačními guaranty doc. RNDr. Jaroslava Machalíková, CSc. z českotřebovského Dislokovaného pracoviště DFJP a Ing. Jan Bureš z DOM - ZO 13, s.r.o., Česká Třebová. Seminář sponzorsky podpořila firma Rolf Plötz Elektroschmelze, Reichshof-Allenbach, SRN.

Seminář byl zahájen v úterý 9. března úvodním slovem vedoucího DP DFJP doc. Ing. Břetislava Tilla, CSc. Účastníky semináře pozdravil prorektor Univerzity Pardubice doc. Ing. Jaroslav Janda, CSc., proděkan DFJP prof. Ing. Jaroslav Čáp, DrSc., vrchní přednosta DKV Česká Třebová Ing. Jiří Slezák a starosta města Česká Třebová pan Jiří Pásek.

Bohatý odborný program byl určen především pracovníkům z praxe, kteří se zabývají problematikou svařování v souvislosti se železniční dopravou. Přednášející se během dvou dnů zabývali novinkami v oblasti zákonů, předpisů a norem, odbornou způsobilostí svářečských technologií pro řízení a kontrolu svářečských prací v dopravě, prezentovali nejnovější poznatky z výzkumu i z praxe. O zajímavých zahraničních zkušenostech hovořil Dipl.- Ing. Rolf Plötz (Rolf Plötz Elektroschmelze, SRN), pan Eugene Parker (Holland Company, USA) spolu s Ing. Ladislavem Novotným z Mechanizace traťového hospodářství Praha a.s. i Ing. Gabriel Neustadt, CSc. (Tatravagónka Poprad). V průběhu semináře se prezentovala řada firem (ARC-H Plzeň, RAIL TECH Slavjana Praha, IHR Technika Kosmonosy, Fronius Praha, ESAB Vamberk a další) formou přednášek, krátkých vystoupení, posterů i výstavy výrobků.

Z programu semináře:

Ing. Jiří Hranička, Drážní úřad Praha: Poznatky Drážního úřadu (DÚ) z působnosti zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, v oboru svařování

Ing. Alois Lejsal, České dráhy, Divize dopravní cesty, Praha: Připravovaná novelizace předpisu ČD S 3/5

Ing. Rudolf Hejl, DOM ZO 13, Česká Třebová: Zkušenosti se zkouškami svářečů kolejnic termitem a elektrickým obloukem

Ing. Libor Dvořák, České dráhy, Technická ústředna dopravní cesty, Hradec Králové:
Požadavky Českých drah na jakost při svařování ocelového materiálu železničního svršku

Ing. Václav Minařík, CSc., Česká svářečská společnost ANB, Praha: Svářečské normy

Ing. Oldřich Hřídel, České dráhy, Technická ústředna dopravní cesty, Olomouc: Svařování kolejnic termitem se zaměřením na vady

Ing. Gustav Koutník, České dráhy, Technická ústředna dopravní cesty, Praha: Zkušenosti s defektoskopickou kontrolou svarů kolejnic

Ing. Jiří Palašák, Projektování dopravních staveb, Česká Třebová-

Miroslav Hůlka, RENOVA CZ, s.r.o., Ústí nad Orlicí: Prostorová šablona PŠR-1 - zařízení pro zhotovení a kontrolu trajektorie navařovaných srdcovek

doc. Ing. Františka Pešlová, CSc. - Dr. Ing. Libor Beneš - Ing. Eva Schmidová - doc. Ing. Břetislav Till, CSc., KDP, Dopravní fakulta Jana Pernera, Univerzita Pardubice: Svařitelnost vývojové lité oceli určené pro aplikace v dopravě

Ing. Ivo Hlavatý, VŠB - Technická univerzita Ostrava, Český svářečský ústav s.r.o. - Ing. Václav Foldyna, DrSc. - Ing. Zdeněk Kübel, JINPO PLUS, a.s., Ostrava: Problematika navařování uhlíkových ocelí austenitickými návary technologií APT

Ing. Martin Kuběnka, CSc., Ing. Aleš Plíhal - Ing. Zdeněk Šveidler, ESAB Vamberk, s.r.o.: ESAB-RAILTRAC BV - alternativa pro opravy železničního svršku do nového tisíciletí

Ing. Václav Veselý, CZ WELD s.r.o. Lincoln Electric, Pardubice: Svařování kolejového svršku trubičkovými dráty INNERSHIELD

Ing. Ivo Hlavatý, VŠB - Technická univerzita Ostrava, Český svářečský ústav s.r.o. - Dr. Ing. Petr Novák, VŠB - Technická univerzita Ostrava - Ing. Václav Foldyna, DrSc. - Ing. Zdeněk Kübel, JINPO PLUS, a.s., Ostrava: Navařování výhybkových součástí technologií automaticky pod tavídelm

doc. Ing. Oldřich Ambrož, CSc., Strojní fakulta VUT v Brně: Možnosti využití povlaku žárového nástřiku ve výrobě a renovaci kolejových vozidel

Rolf Plötz, Rolf Plötz Elektroschmelze, Reichshof-Allenbach, SRN: Neue Erkenntnisse und Entwicklungen beim aluminothermischen Schweißen von Schienen

Eugene Parker, Holland Company, Chicago, USA - Ing. Ladislav Novotný, Mechanizace traťového hospodářství Praha a.s.: Svařování elektrickou odporovou metodou - zkušenosti z praxe v Severní Americe

Václav Brunclík, ARC-H, s.r.o., Plzeň: Vývojové trendy ve svařování

Ing. Gabriel Neustadt, CSc., Tatravagónka a.s. Poprad, SR: Zváranie pri výrobe nákladných koľajových vozidiel v Tatravagónke a.s., Poprad

doc. Ing. Jozef Meško, CSc., Žilinská univerzita v Žiline, Strojnícka fakulta - Katedra technologického inžinierstva, SR: Príspevok k zváraníu grafitických liatin

Dr. Ing. Libor Beneš - Ing. Eva Schmidová, KDP, Dopravní fakulta Jana Pernera, Univerzita Pardubice - prof. Ing. Karel Stránský, DrSc., ÚMI, Fakulta strojní, Vysoké učení technické Brno: Aplikace austenitických návarů v oblasti zvyšování užitečných vlastností kolejového svršku

Třetí den, ve čtvrtek 11. března, se uskutečnila prohlídka Svářečské školy v České Třebové - Semaníně, kde jednotliví vystavovatelé prezentovali své výrobky a prakticky předváděli technologie svařování. Na program třetího dne semináře organizátoři zařadili např.

videoprogram Svařování kolejnic termitem a elektrickým obloukem

praktickou ukázkou svařování kolejnic plněnou elektrodou Innershield, elektrickým obloukem technologií ESAB a ukázkou svařování technologií ALUTHERMPLÖTZ

výstavku z historie a současnosti svařování kolejnic termitem

ukázkou vzorků návaru plamenem, elektrickým obloukem, obalenou elektrodou a plněnou elektrodou

ukázkou a odborný výklad používání prostorové šablony

ukázkou a odborný výklad přístroje na sledování a záznam technologických teplot při navařování (České opravny a strojírný PIRELL Dlouhá Třebová)

propagační výstavy firem

FRONIUS Praha,

KEMPPPI - ARC-H Plzeň,

IHR Technika Kosmonosy (nářadí pro opracování a řezání kolejnic) a dalších.

V průběhu semináře se mohli účastníci seznámit také se službami Internetu a s jejich využitím v oblasti svařování v železniční dopravě. Na Dislokovaném pracovišti DFJP se postupně vystřídali zájemci, z nichž mnozí dosud o Internetu pouze slyšeli nebo četli; vyzkoušeli si internetové telefonování s využitím služby Net2Phone, seznámili se s obsluhou digitálního fotoaparátu SONY Mavica FD-7, nahlédli do obchodního rejstříku na <http://www.justice.cz> a prohlédli si prezentace firem zabývajících se svařováním. Byli spokojeni i s časopisy s CD-ROM z produkce vydavatelství IDG Czechoslovakia, a. s. - každý z účastníků bezplatně obdržel několik čísel časopisu PC WORLD a týdeníku Computer World; další výtisky včetně populárního GameStar byly pro všechny volně k dispozici v průběhu semináře. K příjemné atmosféře na semináři přispělo velmi pěkné prostředí konferenčního sálu Integrované střední školy technické i další doprovodná akce - společenský večer, který se konal v restauraci Trávník.

Všechny příspěvky, které byly předneseny během semináře, byly otištěny ve sborníku. Je možno jej zakoupit na DP DFJP, Slovanská 452, 560 02 Česká Třebová, tel. 0465-533006.

Celkový počet účastníků přesáhl dvě stovky; na seminář zavítali i představitelé Orlického infokanálu, regionálního i odborného tisku (Orlické noviny, Českotřebovský zpravodaj,

Železničář, Českotřebovské noviny). Další, v pořadí již čtvrtý seminář "Svařování v železniční dopravě" se bude konat na jaře r. 2001 opět v České Třebové.

Druhou akcí, pořádanou na Dislokovaném pracovišti DFJP Česká Třebová ve spolupráci s Regionálním střediskem Institutu Jana Pernera, o. p. s., byl odborný seminář "Služby Internetu '99". Byl určen uživatelům Internetu, kteří jsou připojeni na uzel CESNETu v České Třebové; zúčastnili se jej také další zájemci z českotřebovského regionu. Seminář, na němž se sešlo 36 účastníků, se konal 19. března t.r.

Z programu:

Informace o změnách, realizovaných v uzlu Česká Třebová v r. 1998 a 1999, koncepce dalšího rozvoje uzlu (doc. RNDr. J. Machalíková, CSc., RNDr. F. Machalík, DFJP)

Koncepce dalšího rozvoje a nové služby CESNETu (Ing. Z. Janout, CESNET z.s.p.o. Praha)

Bezdrátové připojení k Internetu - BreezeNet (Ing. M. Bíba, CESNET z.s.p.o. Praha)

SPT TELECOM a Internet (Ing. P. Mészáros, SPT TELECOM Ústí nad Orlicí)

Šíření dat po městské síti kabelové televize prostřednictvím systémů LAN City Network (Ing. J. Varačka, INTES INVEST s.r.o. Česká Třebová)

Internetová telefonie - služba Net2Phone (RNDr. F. Machalík, DFJP UPa)

V rámci Dne otevřených dveří se účastníci semináře seznámili s technikou digitálního fotografování, vyzkoušeli si fotoaparát SONY Mavica FD-7 a prakticky si ověřili fungování služby Net2Phone. Všichni obdrželi časopisy z produkce vydavatelství IDG Czechoslovakia, a. s. s CD-ROM a desáté číslo týdeníku Českomoravský Profit se speciální přílohou věnovanou Internetu. Seminář byl již tradičně součástí akce "Březen - měsíc Internetu".

Zájemci se mohou dozvědět podrobnosti o obou seminářích a prohlédnout si fotografie z jejich průběhu na <http://ct.upce.cz/ctrebova/ws zd3.html> (Svařování v železniční dopravě 99) a na <http://ct.upce.cz/ctrebova/wluzby99.html> (Služby Internetu 99).

doc. Ing. Jaroslava Machalíková, CSc.
Katedra provozní spolehlivosti, diagnostiky a mechaniky
v dopravě DFJP

URBIS 1999

Již šestý ročník mezinárodního veletrhu technologií, výrobků a služeb pro rozvoj obcí a měst proběhl ve dnech 20. - 24. dubna 1999 na brněnském výstavišti. Jeho organizátory byly Brněnské veletrhy, a.s., Kongresové centrum Brno, a.s. a Brno International Business School. Mezi odborné garanty se vedle např. Ekonomicko-správní fakulty MU Brno, Fakulty architektury VUT Brno, Ministerstva pro místní rozvoj, Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska úspěšně zařadila také pardubická Fakulta ekonomicko-správní. Právě její pracovníci se podíleli stěžejními referáty na zabezpečení tematických celků "Hospodaření měst a obcí", "Rozvoj regionů v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie" a "Integrovaný informační systém pro města a obce". Jejich vystoupení byla také zahrnuta do

vydaného sborníku přednášek z odborného programu "URBIS 1999", takže se v něm setkáváme s příspěvkem doc. Ing. R. Roudného, CSc., PhDr. Mgr. L. Rýznara, prof. PhDr. K. Laciny, CSc., Ing. J. Zilvara, CSc., doc. Ing. J. Pilného, CSc., doc. Ing. J. Čapka, CSc., Ing. M. Šáry, Ing. J. Komárkové, Ing. S. Šimonové a RNDr. V. Hrabáně. Jde přitom o velmi záslužnou propagaci i celé univerzity. Ve zmíněném sborníku závěry svého vědeckého poznání publikovala například i prof. Ing. Yvonna Strecková, CSc., náměstkyně ministra vnitra České republiky. Navíc v něm našly uplatnění i poznatky z praxe, jak o tom svědčí otištěné názory primátora Brna - RNDr. Petra Duchoně, Liberce - Ing. Jiřího Ježka, hlavního města Prahy - Ing. Jana Kasla, ale i Ostravy - Ing. Evžena Tošenovského. Vzhledem k uvedeným skutečnostem by bylo prospěšné, aby se rovněž v příštím roce naše Fakulta ekonomicko-správní aktivně zapojila do zajištění akce, pořádané již tradičně v srdci Moravy.

PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Katedra veřejné správy FES

Tchajwanský rok

Můj pobyt na Tchajwanu začal tím, co mnozí z vás už možná zažili. Poté, co jsem asi s hodinovým zpožděním po letu z Prahy přes Vídeň a Bangkok přistál na Čankajškově letišti v Taoyuanu, zjistil jsem, že mne tam nikdo nečeká. Když jsem nějakou chvíli prohlížel všechny kouty letištní haly a přemýšlel, které telefonní číslo zavolat nejdříve, objevil se konečně můj budoucí šéf, Dr. Lii. Uvázl v dopravní zácpě tak, že se mu třicetkilometrová cesta z Tchajpeje na letiště protáhla na tři hodiny. Naložil moje zavazadla, podivil se, že mám pouze jeden kufr, a potom jsme už celkem bez problémů dojeli do areálu instituce zvané Academia Sinica.

Tato organizace je obdobou naší Akademie věd a stejně jako ona zahrnuje vědecké ústavy zabývající se širokou škálou disciplín od historie po atomovou fyziku. Ústav chemie, kde jsem pracoval já, není příliš velký, má asi třicet stálých vědeckých pracovníků, tzv. fellows. Je to však ústav, který má na Tchajwanu velice dobrý zvuk, o čemž svědčí i to, že o jedno místo takového fellow se uchází až třicet absolventů doktorského studia. Téměř všichni uchazeči svůj Ph.D. titul přitom získávají na známých univerzitách v USA a Evropě. Tradice doktorských studií v zahraničí je na Tchajwanu dosti silná. V minulosti byla vyvolána nedostatkem domácích pracovišť schopných vychovávat odborníky na potřebné profesní úrovni. Dnes už se situace mění, a nejen na tamní akademii, ale i na univerzitách lze nalézt mnoho vědců patřících ve svém oboru ke světové špičce. Dalším významným rysem tchajwanské akademické obce je její stáří, či spíše mládí. Průměrný věk fellows na Ústavu chemie byl kolem pětácti let. Každý fellow byl vedoucím několikačlenného výzkumného týmu, který tvořili doktorandi a lidé na postdoktorálním pobytu. Ti po několika letech odcházejí na univerzity nebo na komerční vývojová pracoviště, kterých na Tchajwanu není málo. Zdejší ekonomika se v posledních letech zaměřila na produkci technicky náročných výrobků, hlavně elektroniky a především počítačů. Přídomek "Silicon Island" proto k Tchajwanu právem patří. Rozvoj přírodních věd a technologií je vládou značně podporován a třicet pět procent všech univerzitních studentů má inženýrské zaměření.

Samotný chemický ústav je zaměřen především na výzkum v oblasti organické chemie, ale několik zdejších skupin se zabývá i anorganickou a potravinářskou chemií. V naší laboratoři jsme pracovali na syntéze fosforečnanů s novou strukturou. K ovlivnění vznikající struktury se využívá tzv. templátujícího efektu jednoduchých diaminů - např. ethylendiaminu, propylendiaminu nebo piperazinu. Bazické organické molekuly působí jako jakýsi zárodek, kolem kterého se v průběhu syntézy vytvoří struktura anorganické části molekuly - fosforečnanu. Pracovat se na ústavu začíná kolem deváté, desáté hodiny ráno, ale většinou se nekončí před osmou večer. Jen v sobotu se pracuje pouze půl dne. V době, kdy jsem byl na Tchajwanu, se tam začala zavádět novinka: každá druhá sobota volná. A po roce 2000 prý přejdou úplně na pětidenní pracovní týden. Podobně jako v Japonsku, i tady si příliš nepotrpí na dovolenou. Když jsem se ptal jedné své kolegyně, kolik dnů dovolené má ročně, odpověděla mi: "Já nevím, ještě jsem se svého šéfa neptala, jsem tu teprve druhý rok".

Nicméně, já jsem si týden dovolené vzal, půjčil si auto a celá naše rodina vyrazila na okružní jízdu kolem ostrova. Tchajwan je velký asi jako polovina České Republiky a s dvaadvaceti miliony obyvatel patří k nejhustěji osídleným oblastem zeměkoule. To platí pro západní rovinatou část ostrova. Tu tvoří víceméně souvisle osídlený pás měst a továrních areálů. Hornatá východní část je naopak osídlena velmi řídko. Vysoké hory porostlé bujnou vegetací a klesající prudce k tichomořskému pobřeží vypadají v porovnání s rušnou a přečpanou západní částí ostrova jak z jiného světa.

Přírodní atrakcí číslo jedna je na Tchajwanu soutěska Taroko. Skrz tento 19 kilometrů dlouhý kaňon je do strmých mramorových srázů vytesána silnice spojující východ a západ ostrova. Silnice stoupá od tichomořského pobřeží až do výšky 2500 metrů. Během jednoho dne se lze autem po ní dostat od banánovníkových a papájovníkových plantáží až k rozsáhlým cypřišovým lesům na hřebenech hor. Visuté mosty, horké prameny, budhistické kláštery a vodopády tvoří nezaměnitelnou scenérii této oblasti.

I na tichomořském pobřeží je mnoho míst, která stojí za to shlédnout. Jedním z nich je Yehliu, kde mořská voda vymodelovala ze skal fantastické útvary. Pobřeží nabízí také řadu písčiny pláží, které jsou překvapivě prázdné. Snad je to tím, že mnoho obyvatel Tchajwanu neumí plavat a koupání v moři je považováno za trochu riskantní zábavu pro teenagery. Největším přímořským letoviskem je Kenting, městečko na nejjihnějším cípu ostrova, kde je možno se koupat prý i v lednu. Musím ale říci, že začátkem listopadu jsme na asi tříkilometrové pláži byli sami. Vedle moře je další atrakcí Kentingu deštný prales, nebo spíš jeho zbytek, který však dnes už připomíná spíš pouťovou atrakci.

Volný čas lze zajímavě trávit i v Tchajpeji. Žádný návštěvník Tchajwanu si nenechá ujít zdejší Palácové muzeum. To obsahuje sbírky z pekingského Zakázaného města, sídla čínských císařů, a představuje největší sbírku čínského umění na světě. V depozitářích muzea je celkem na 700000 předmětů, z nichž je, vzhledem k omezeným prostorám muzea, vystavováno asi 15000. Vystavované předměty se každého čtvrt roku obměňují. Nevystavený zbytek je umístěn hluboko v podzemních depozitářích uvnitř hory, na jejímž úpatí je muzeum umístěno. Předměty ze soukromých sbírek čínských císařů zahrnují předměty z nefritu, bronzu, porcelánu a písemnosti s vynikajícími příklady čínské kaligrafie.

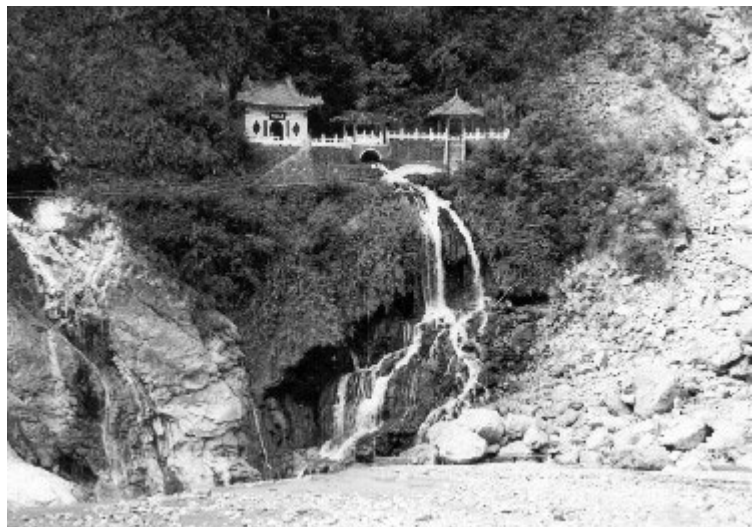
Kdo si chce na jeden den užít přírody a necestovat přitom příliš daleko z Tchajpeje, může se nechat vyvézt autobusem "MHD" do pohoří Yang-min Shan, které leží na severním okraji města. Vulkanický původ tohoto pohoří prozrazují četné horké prameny a dýmající fumaroly,

často ozdobené vykrystalizovanou sítou. Skutečně plno bývá na Yang-min Shanu zjara, koncem března a začátkem dubna, kdy tady rozkvétají třešně a azalky.

Cílem nedělních výletů do centra Tchajpeje je Čankajškův památník. V pečlivě upraveném areálu uprostřed nádherných zahrad v orientálním stylu stojí zdejší Národní divadlo a Národní opera, postavené v klasickém čínském stylu.

V Tchajpeji si na své určitě přijdou milovníci nákupů. Nakupování je pro Tchajwance nejoblíbenějším způsobem trávení volného času. Zdejší intenzivní pracovní styl má jednu výhodu: nemusíte se starat o otevírací dobu obchodů. Ty bývají otevřené dlouho do noci a málokterý je zavřený v neděli. Zvláštností jihovýchodní Asie jsou noční trhy. V určitých částech města se kolem osmé hodiny večer ulice uzavrou pro dopravu, zaplní se spoustou stánků a zavládne v nich čilý ruch, který nekončí před půlnocí. Sortiment je pestrý: oblečení, spotřební elektronika, ale hlavně jídlo. Nejrůznější stánky, pojízdné vozíky a jídelny jsou na každých deseti metrech. Ale na mnoho zdejších jídel si Evropanův žaludek musí teprve zvykat. V Tchajpeji můžete najít jídla typická pro všechny kouty Číny, od mongolského kotlíku po kantonské speciality. Některé kombinace jsou dost nezvyklé: turecký med s petrželí, nanuky s fazolemi, nebo kuřecí stehno polité medem a posypané sezamovým semínkem. Na ulicích se prodávají i asi 15 cm velké chobotnice opékané se vším všudy a napíchnuté na špejli, které se tu pojídají asi jako u nás párek v rohlíku. Hadí maso už v jídelničku běžných restaurací nenajdete, s výjimkou podniků v takzvané Snake Alley ve staré části města. Živí hadi jsou zde zabíjeni, vyvrhováni a upravováni přímo před zraky zákazníků. Ti odvážnější z nich pak mohou ochutnat hadí krev či hadí žluč, které prý mají léčivé a povzbuzující účinky. Méně odvážní si mohou dát aspoň misku hadí polévky. Fotografie zabíjení a kuchání polomrtvých hadů vyvolávaly rozhořčení mezi ochránci zvířat natolik, že se místní úřady rozhodly zakročit a vyřešily situaci po svém: zakázaly v Hadí uličce fotografovat.

Tchajwan leží na rozmezí subtropického a tropického pásu a se svými 5000 mm srážek ročně rozhodně nepatří k nejsušším místům na zemi. Vlhké a teplé podnebí si vyžádalo i specifickou stavební technologii. Všechny domy se zvenčí obkládají keramickými dlaždičkami. Obyčejná betonová stěna se do dvou let beznadějně potáhne černou, ošklivě vypadající plísní. Prší prakticky po celý rok a v létě se k lijákům přidávají ještě tajfuny, kterých tu bývá do roka tak tři až pět. Jen na podzim se deště mírní a vlhkost vzduchu klesá k šedesáti procentům. Deštník je proto nezbytnou výbavou každého obyvatele i návštěvníka ostrova.

Tchajwan je jednou z nejdynamičtěji se rozvíjejících ekonomik světa s orientací na export. Zdá se, že ani asijská ekonomická krize tuto zemi nepostihla tak jako ostatní státy v této oblasti. Tchajwan nabízí i možnost poznat tradiční čínskou kulturu, zasazenou do rámce moderní společnosti. Zdejší lidé jsou velmi pracovití, a přitom nesmírně přátelští a vždy ochotní pomoci. A to je myslím to nejcennější, čím se Tchajwan může pochlubit.

Ing. Vítězslav Zima, CSc.
Společná laboratoř chemie pevných látek ČSAV a UPa

Ještě dříve, než se příroda dokázala probudit z předlouhého zimního spánku, ožili odvážní mužové Fakulty ekonomicko-správní. Již za březnových plískanic začali přemýšlet, jak svým spolupracovnícím připomenout, nakolik si jich váží. Na někdejší Mezinárodní den žen už padl prach zapomnění, a proto se rozhodli pro část osazenstva fakulty uspořádat na zkušenu "Slet čarodějnic".

K obnovení dávného pohanského svátku přistoupili organizátoři se vší odpovědností. Avšak pro nevyzpytatelnost něžného pohlaví si výsledkem jisti být nemohli. Vzhledem k tomu dali raději hned na pozvánce zaznít motto, jímž se chtěli řídit nejen po dobu konání sletu: "Jestliže je žena v nepravu, pak první, co musíš udělat, je, okamžitě ji odprosit."

S blížícím se dnem "D" a hodinou "H" začali pořadatelé stále naléhavěji přemýšlet, čím oživit čas, který měl být sletu zasvěcen. Jejich horečné úsilí vyvrcholilo v předvečer pálení májových ohňů. Bylo to totiž ve čtvrtek 29. dubna, kdy se salonkem zdejší vysokoškolské menzy neslo napjaté očekávání, přecházející chvílemi až v bujaré veselí. Právě ono také doprovázelo dvě snad vůbec nejsledovanější soutěže celého setkání.

První vyhlásili muži. U vědomí, že kolem sebe nemají čarodějnice, ale pouze samé milé a hezké ženy, připravili anketu o tom, které z nich případně titul "Čarodějka 1999". Nakonec ho po pečlivém sečtení všech odevzdaných

hlasů odborná porota pod vedením doc. Ing. Buchty, CSc. přisoudila dvěma reprezentantkám, a to i s čestným titulem nehonorovaných lektorek kouzelnictví.

Ženy se ovšem při vytváření pravé sletové nálady nedaly zahanbit. Ba spíše naopak. Jejich nápady byly totiž ještě košatější a barvitější. Předvedly nejen nefalšovaný rej čarodějnic, ale přítomným mužům přichystaly též jiná překvapení. Neváhaly si dokonce pro sebe zvolit "Missáka publika", jehož poté poctily šerpou, kterou se dodnes chlubí ve své pracovně.

Až s večerním uzamčením menzy se skončila akce, která snad na fakultě založí dlouhotrvající tradici. Alespoň to bylo přáním všech, kteří na ni letošního roku přijali pozvání.

Za organizační výbor "Sletu čarodějnic"
Miloš Charbuský

Galerie Univerzity Pardubice zve k návštěvě výstavy:

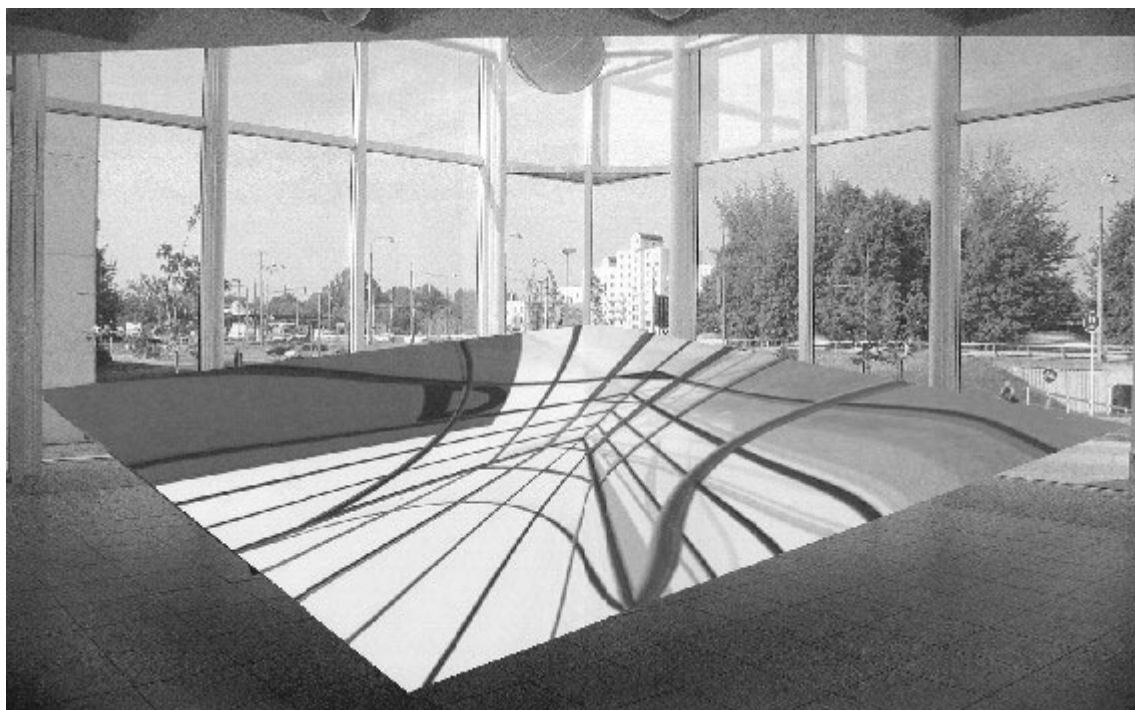
MARTINA KULHAVÁ

INFLUENZA

MARTINA KULHAVÁ

... zrodlení

1. 8. 1999 - 31. 8. 1999

Majáles 1999

Stejně jako v jiných městech a jiných letech se i letos v Pardubicích konalo studentské Majáles. Určitě to nikdo ze čtenářů Zpravodaje, ani ostatních obyvatel města Pardubic nepřehlédl, ale ne všichni měli tu skvělou možnost se našeho studentského mecheche účastnit. Proto se pokusím o sesumírování tohoto dne do jednoho článku, aby si mohli všichni udělat představu, o co přišli.

Majáles samozřejmě nebyla jen sobota prvního máje a následovně neděle ráno druhého máje, ale také hodně starostí a zařizování už dlouhý čas předem.

Zařizování a obstarávání příprav pro Majáles si na svá bedra vzala SRUPa (Studentská rada Univerzity Pardubice, seznam jejích členů a údaje o její činnosti najdete mimo jiné na nástěnce SRUPy na kolejích ve spojovací chodbě mezi pavilony A a B). Největší poděkování za obětavost a ochotu obstarat valnou většinu záležitostí patří Davidu Audrlickému, který se s chutí a vervou vrhl do těchto náročných operací. A co bylo výsledkem nejen jeho snahy? Posuďte sami!

Celá sláva začala na Pernštýnském náměstí v deset hodin ráno, kde jsme se sešli my studenti, účinkující soubory a někteří pardubičtí obyvatelé. Naše zvláštní pozvání přijal také rektor Univerzity Pardubice prof. ing. Oldřich Pytela, DrSc. a primátor města Pardubice Ing. Jiří Střítecký. Tak jako v památný den prvního května 1848 (???) jsme se opět (my, studenti) vzbouřili proti utlačování a útrpnostem, které musíme ve školách snášet. Naše vzpoura zašla dokonce tak daleko, že se nám podařilo ochromit univerzitu i město. Ze svých řad jsme si zvolili svého krále, který si k sobě vybral choť a korunovali jsme jej na krále Colina. Našemu králi předal primátor vládu nad městem a rektor mu pro tento den svěřil vládu nad univerzitou s přáním a prosbou, aby náš král byl dobrým a spravedlivým králem a pro studenty se snažil jen o to nejlepší. Pak si všichni na tuto slavnou událost připili a mohla začít vystoupení pro pobavení krále. Královu náklonnost a přízeň si svými vystoupeními získaly taneční country skupiny, které nám všem svým energickým vystoupením rozproudily krev v žilách, a také mažoretky, na které byla radost se podívat. Taneční skupiny nenechaly krále a královnu jen tak zahálet a vyzvaly je také k tanci. Po počátečním ostýchání se náš královský pár pěkně roztancoval. Dobrá česká polka jim šla natolik dobře, že si troufli i na sólo. Na poslední kus jsme se my poddaní také přidali k všeobecnému veselí, takže Pernštýnské náměstí se proměnilo v jeden velký taneční parket.

Aby našeho nového krále vidělo co nejvíc lidí a abychom dali najevo svou momentální moc ve městě, přikázal král uspořádat velký průvod na svoji počest. V čele průvodu jeli v kočáře taženém párem koní král se svou chotí a rektor univerzity. Průvod procházel přes Pernštýnské náměstí, náměstí Republiky, třídu Míru, Masarykovo náměstí až do areálu kolejí univerzity. Celou dobu se o to, aby nás nerušili motoristé se svými vlastními vozy, starala Policie ČR a vše proběhlo bez zbytečných problémů. U kolejí se král rozloučil s většinou svých poddaných a ty vytrvalce, kteří zůstali stále věrní, za odměnu za jejich oddanost pozval na rockové koncerty konané v areálu UPa.

Koncerty začaly přibližně ve dvanáct hodin, takže poddaní se po náročném ranním programu naobědvali a hurá vyřádit se na rokáč!!! Našeho krále tu bavily kapely zvukných jmen i nástrojů. Byly mezi nimi skupiny Fundamentalista v pásmu Gazy, Robson, RK 130, Jet Beat, Volant, NVU, Ready Kirken, Vypsaná Fixa a na závěr vystoupil i Visací Zámek.

Král je samozřejmě náročný na své poddané i na zábavu, kterou pro jeho pobavení pořádají. Pro zpestření těchto koncertů (ne že by snad byly nudné, to v žádném případě, ale určitě sami uznáte, že uši si po takovém nárezu potřebovaly trochu odpočinout) se v 17 hodin konala volba Miss Majáles 1999. Pro velký zájem soutěžících z řad něžného pohlaví byl touto Miss zvolen Shotgun, který měl tou dobou na sobě krásné modré šaty a žlutý pampeliškový

věneček. Osvěžení krásou nového Missáka jsme se opět mohli vrhnout do spárů hudby účinkujících kapel, které hrály až do 22 hodin.

V zájmu nerušení nočního klidu pokojných obyvatel města jsme se po desáté hodině přesunuli do rockového klubu Žlutý Pes, kde jsme zdatně pokračovali v našem veselí. Náladu nám nemohl pokazit ani hustý déšť, který se začal snášet na Pardubice po půl jedenácté v noci.

Jak už jsem předeslala, koncert se konal v areálu kolejí UPa mezi pavilony B a C. Aby se nevyskytly žádné problémy nebo aby se problémy co nejdříve vyřešily, o to se na Majálesu postarala firma BARA HK s.r.o., které se to jistě podařilo na výbornou. O to, aby se Majáles letos vůbec konal, se velkým dílem zasloužila Univerzita Pardubice, město Pardubice, radio Life, RDE a pivovar Krušovice, jehož pivem se občerstvovala valná většina poddaných.

Tak nějak vypadalo letošní Studentské Majáles z pohledu studentky Univerzity Pardubice. Vy, kteří jste na něm byli, jste si ho, doufám, pořádně užili a vy, kteří jste neměli možnost nebo chuť omrknout si studentské mecheche, vůbec nesmutněte, protože určitě dostanete možnost zúčastnit se Majálesu 2000, i když nevím, jestli nám příští rok bude tak přát počasí jako letos.

Lenka Zezulová

Konference absolvent 2000

Pardubický výbor studentského Mezinárodního sdružení studentů vysokých škol ekonomických a obchodních AIESEC při Univerzitě Pardubice se spolupodílel na organizaci celostátní Konference absolvent 2000, která se uskutečnila 20. května 1999 v Liberci. Akce se konala v rámci zasedání Asociace děkanů ekonomických fakult ČR. Jejím cílem bylo přivést ke společné diskusi akademické představitele ekonomických vysokých škol, jejich studenty a představitele významných firem, regionálních i nadnárodních, a přispět k formování "ekonomů zítřka". V diskusních skupinách se projednávala žhavá témata z trhu práce: uplatnění absolventů na trhu práce a jejich nezaměstnanost, požadavky kladené praxí na vysokoškolské absolventy a nedostatky absolventů v oblasti manažerských dovedností. Na programu byla i odborná témata jako např. nové trendy v oblasti ekonomiky podniku, ekonomická informatika a informační systémy podniků, finance a bankovníctví, marketing a obchod, podniková ekonomika a právo atd. I Fakulta ekonomicko-správní Univerzity Pardubice měla na konferenci své zastoupení - studenty a účast přislíbil i doc. Ing. Radim Roudný, CSc.

(zr)

Divadelní skupina oddělení německého jazyka slaví druhé narozeniny svého trvání

6. května 1999 to opět vypuklo. Divadelní skupina studentů německého jazyka na ÚJHS měla své vystoupení v Pardubicích. Tentokrát překvapila publikum kriminální parodií a postarala se až do poslední minuty o napětí. Divadelní představení "Wo ist die Leiche" ("Kde je

mrtvola") pojednává o jedné vraždě, která se posléze ukáže jako nedorozumění. Předtím se však postarají tři staré dámy, dva inspektoři spolu s atraktivní sekretářkou a paní konzulkou a v neposlední řadě "podezřelá z činu" se svou paličkou na maso o skutečné vzrušení. Dokonce Sherlock Holmes a jeho přítel Dr. Watson z Londýna jsou povoláni na pomoc.

Třináct studentů se celou svou duší upsalo divadlu a nelitovalo námahy, tzn. alespoň 3 hodiny týdně ze svého volného času - před premiérou samozřejmě i více - věnovat této divadelní hře. Nebylo jednoduché najít vyhovující termín, kdy měly všechny 3 ročníky volno, neboť v tomto akademickém roce bohužel nebylo možné zařadit obor "pedagogika dramatu" do studijního plánu. Škoda, protože se tento způsob kontaktu s německým jazykem osvědčil a studentům přinesl více než potlesk po vystoupení.

Divadlo bylo dobrovolnou nabídkou s možností zlepšit a zdokonalit jazykové znalosti, převzít vlastní zodpovědnost za organizaci a týmově pracovat s různými lidmi. Také však z praktického hlediska přinesla práce studentům určité zkušenosti, například mohli použít to, co se při zpracování hry naučili, v praktickém vyučování - zde je třeba poukázat na různá cvičení v počáteční fázi, která se pramálo zabývala učením se textu z paměti, nýbrž hravým způsobem se vypořádala s vykreslením charakterů hrdinů z různých úhlů pohledu a nesla s sebou radost, umění improvizace a zábavu.

Pro všechny účinkující byla však největší odměnou možnost hru předvést před publikem a vydat se na turné po České republice (hostovalo se v Ústí nad Labem, v Českých Budějovicích a Hradci Králové).

Odezva publika v prvních dvou zmíněných městech byla skutečně překvapující a dá se tvrdit, že studenti byli úspěšní a zanechali všude dobrý dojem. O přestávce se nejen řešil problém, kde je vlastně mrtvola, nýbrž se také chválilo zinscenování, výběr tématu a jazykový výkon účinkujících. Slyšet tato slova osobně z úst učitelů germanistických kateder bylo pro studenty tou nejlepší odměnou a jedna z otázek se stále opakovala: "Přijedete příští rok zase a copak zahrajete?"

V Ústí n. L. a v Českých Budějovicích proběhla také dobrá reklama, takže se v sálech nacházelo kromě přítomných učitelů 40 až 70 ostatních diváků.

Obzvláště příjemné bylo pro herce přátelské přijetí a organizace ubytování v obou městech, takže se mohlo večer společně posedět u sklenky vína a přímo prodiskutovat odvedenou práci. V Ústí byla skupina pozvána na snídani tamějším německým lektorem z programu seniorů, což bylo opět příjemnou odměnou pro všechny účinkující.

V Hradci Králové se na představení objevilo pouze 12 lidí a část vyučujících opustila sál před koncem hry, což bylo pro všechny účinkující skutečně velkým zklamáním.

Zato pardubické představení bylo opravdovým úspěchem, samozřejmě že byli přítomni věrní fanoušci z řad ostatních studentů. Dále pak přišli lidé z dalších fakult pardubické univerzity a jiných pardubických škol s rozšířeným vyučováním německého jazyka, bývalí studenti a samozřejmě přátelé a rodinní příslušníci. Aplaus a záplava květin byly odměnou za veškerou snahu vydanou po celý rok.

Toto vše by nebylo možné, pokud by akce nebyla sponzorována. Tento rok se za divadelníky osobně postavil pan rektor, a tak byly univerzitou uhrazeny náklady na cestovné. Ostatní náklady, jako pronájem sálu a ubytování převzalo německé velvyslanectví a Robert-Bosch-Stiftung.

Všem sponzorům patří náš dík!

Výtěžek představení v Pardubicích a Hradci Králové byl věnován uprchlíkům z Kosova.

Doufáme, že divadelní skupina bude ještě v příštím roce existovat, přestože někteří lidé odcházejí, těšíme se však na nové příchozí!

Birke Stahl

Překlad: Šárka Zikešová, Oddělení německého jazyka ÚJHS

Prof. Ing. Jaroslav Trnka oslavil své osmdesáté narozeniny

Stál při zrodu Dopravní fakulty Jana Pernera a ještě stále na ní externě působí. Je profesorem v oboru spalovacích motorů a členem katedry dopravních prostředků. Nejenom výukou předmětu Spalovací motory je znám v kolektivu fakulty i univerzity. Je též členem komise pro státní závěrečné zkoušky, členem komise pro obhajoby disertačních prací a členem Vědecké rady DFJP.

Narodil se 1. dubna 1919. V roce 1938 maturoval na reálném gymnasiu v Poličce. Jeho další studium bylo značně zkomplikováno druhou světovou válkou. Z důvodu uzavření českých vysokých škol studoval strojní a elektrotechnické inženýrství na ČVUT v Praze v letech 1938 -1939 a 1945 - 1947, ve vzniklé pauze absolvoval Vyšší průmyslovou školu strojnickou v Pardubicích (1940 - 1942).

Jeho praktické působení je lemováno řadou významných úspěchů. Jako vůdčí osobnost kolektivu pracovníků ČKD Sokolovo Praha se aktivně podílel na vývoji motoru řady 12V170DR, kterými je vybavena většina známých motorových vozů M 262 i dalších, na vývoji nepřepřlňovaných i přepřlňovaných dráhových motorů řady 310, K6S310DR a K8S310DR, kterými je vybaveno více než 15 tisíc lokomotiv provozovaných jak u nás, tak v

zemích bývalého SSSR, v Iráku, v bývalé NDR atd. Taktéž se významně podílel na vývoji motorů odvozených z předešlých řad: K12V220DR a K12V230DR. V letech 1951 až 1958 zastával funkci vedoucího výzkumu v ČKD Sokolovo Praha; tuto funkci převzal po další významné osobnosti spojené s naší fakultou - prof. Ing. Jaroslav Němcovi, DrSc.

Jeho pedagogické působení je spojeno s Vysokou školou dopravní v Žilině (1966 - 1987), kde byl nejprve jmenován v roce 1967 mimořádným profesorem a v roce 1969 řádným profesorem. Zastával zde i funkce vedoucího katedry stavby strojů a katedry kolejových vozidel. Byl školitelem devatenácti aspirantů, je spoluautorem knih "Naftové motory čtyřdobé I, II, III", "Opravy a údržba čl. naftových motorů", šesti skript, atd. Od roku 1993 externě působí na Dopravní fakultě Jana Pernera Univerzity Pardubice. Své bohaté zkušenosti odevzdává nejen studentům naší fakulty, ale i členům katedry dopravních prostředků, kteří budou pokračovat ve výuce předmětů úzce spojených s oborem spalovacích motorů.

Ke kulatému výročí jubilanta se ještě touto cestou vracíme a gratulujeme.

doc. Ing. Milan Graja, CSc.

Akademické mistrovství ČR v orientačním běhu

Sport a tělovýchova mají na vysokých školách dlouholetou tradici. Každý rok se scházejí studenti na různých místech naší republiky, aby změřili své síly právě v té své vyvolené sportovní disciplíně. K nejprestižnější záležitosti pak bezpochyby patří souboj těch nejlepších akademiků, kteří bojují o vítězství na akademických mistrovstvích České republiky.

Také Univerzita Pardubice nezůstala stranou tohoto dění. Katedra tělovýchovy a sportu uspořádala letos z pověření České asociace akademického sportu a pod záštitou rektora UPa prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc. Akademické mistrovství ČR 1999 v orientačním běhu na klasické a krátké trati. Tato organizačně velmi náročná akce proběhla ve dnech 12. 5. - 13. 5. 1999 v Jankovicích a rekreačním táboře v Krasnicích v okrese Pardubice.

Ve středu 12. května ve 13 hodin se za krásného slunečného počasí sešlo na 100 nominovaných závodníků z oblastních přeborů v areálu fotbalového hřiště v Jankovicích ke slavnostnímu zahájení, na kterém mimo jiné přivítal účastníky i vedení výprav doc. Ing. Jaroslav Janda, CSc., prorektor pro vzdělávání a vědu Univerzity Pardubice, ředitel závodu PhDr. Josef Kořínek (KTS) a Ing. Petr Klimpl, hlavní rozhodčí závodu. Poté byli závodníci přepraveni do Krasnic, odkud ve startovních intervalech vybíhali postupně dívky i chlapci na krátkou trať (D - 25 min, H - 25 min). Cílem závodu pro všechny kategorie (D-20, D-21, H-20, H-21) bylo opět fotbalové hřiště v Jankovicích. Po vyhlášení vítězů již byla pro unavené sportovce přichystána večeře a následoval zasloužený odpočinek v areálu kolejí a sportovní haly univerzity v Pardubicích.

Ve čtvrtek čekala na běžce náročnější klasická trať (D - 55 min, H - 75 min), a tak již v 9 hodin začal v Krasnicích boj o titul "Akademický mistr ČR" v OB pro rok 1999. Po oba dny se soutěžilo podle platných Pravidel orientačního běhu Českého svazu OB a na první tři závodníky v každé kategorii čekal diplom a medaile.

Také naše univerzita měla své běžce v poli, studentka Jana Chmelíková obsadila v kategorii D 21 (4.3 km, 11k) na krátké trati 5. místo s časem 29.56. Náš obdiv si však zaslouží všichni zúčastnění, vždyť v dnešní hektické době platí heslo: "Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se!"

dvojnásob. Věříme, že každý si odnesl z této akce krásné vzpomínky, vůni čerstvého vzduchu, pár nových přátel a touhu nevzdávat se.

Mgr. Lucie Förstlová
Katedra tělovýchovy a sportu UPa

Úspěšní plavci

Po loňském triumfu našich plavců na akademickém mistrovství jsme s napětím očekávali jejich příjezd z letošního zápolení v krytém bazénu. A můžeme s potěšením konstatovat, že opět nezklamali. Škoda jen, že se pro nemoc nemohl Akademického mistrovství ČR 1999 v plavání zúčastnit Jiří Větrovský, a tak kvarteto chlapců bylo neúplné a bez šancí startovat ve štafetách.

Přírodovědecká fakulta UK Praha ve dnech 26. - 27.4. uspořádala AM v plavání pro celkem 209 posluchačů VŠ ČR z 36 fakult. Naši univerzitu reprezentovali studenti Bohumír Šraut, Jakub Minář, Martin Lucbauer a Lucie Šafránková. První dva jmenovaní se tradičně postarali o pěkné výsledky. Bohumír Šraut zvítězil na 50 m motýlkem (0:26.37), třetí místo obsadil na 400 m volným způsobem (4:15.61) a pátý doplaval na 100 m motýlkem (0:59.84). Tento závodník má reálnou šanci po zaplávání kvalifikačních limitů k účasti na světové univerziádě konané letos v létě na Mallorce. Jakub Minář se stal "Akademickým mistrem ČR" na trati 100 m prsa (1:06.56) a bronzovou medaili vybojoval na poloviční trati 50 m prsa (0:31.02).

Všem plavcům děkujeme za pěknou reprezentaci školy a přejeme hodně sportovních a osobních úspěchů.

Mgr. Lucie Förstlová
Katedra tělovýchovy a sportu UPa

CENA UNIVERZITY PARDUBICE

V sobotu 29. května 1999 se na Dostihovém závodišti v Pardubicích uskutečnil 3. dostihový den letošní sezóny. Hlavním dostihem byla Velká cena města Pardubic, VII. ročník I. kvalifikace na 109. Velkou pardubickou České pojišťovny.

Dostihový den začal ve 14 hodin a pro Univerzitu Pardubice byl významný tím, že sedmý, závěrečný dostih byl dostihem Univerzity Pardubice. Na start se postavilo 16 koní, přičemž největšími favority podle sázejících byli koně číslo 6 Growing Fast, číslo 11 Shank a číslo 18 Okinawa Man. Dramatičnost dostihu zajistil právě již zmíněný Okinawa Man, který v závěru cílové rovinky předstihl Growing Fasta. Jako 3. doběhl kůň číslo 13 Loll, dále kůň číslo 4 Keleg a jako pátý se umístil kůň číslo 10 Alien. Proti výsledku dostihu byl ovšem podán

protest ex offu. Dva koně neprošli kurzem tak, jak měli, a vybočili z trati. A tak se nakonec vítězem stal původně druhý v pořadí, 5-ti letý ryzák Growing Fast trenéra Josefa Váni, kterého v dostihu vedl žokej Vlastimil Špalek.

Vítěznému koni Ceny Univerzity Pardubice, steeplechase cross-country IV. kategorie na 300 m pro 5-ti leté a starší koně, s celkovou dotací 40 000 Kč předal cenu doc. Ing. Miroslav Ludwig, CSc., prorektor pro vnitřní záležitosti a statutární zástupce rektora Univerzity Pardubice.

Petra Voženílková
rektorát

Jen tak si být sama sebou

Své pětileté narozeniny jsem strávila u tetičky na statku, kam mě maminka odvezla, abych se nadýchala trochu čerstvého vzduchu.

Když jsem konečně sfoukla pět svíček na dortu a dospělí zasedli k vytoužené kávě, vylezla jsem já tajně na žlab ve strýcově stájce, odvázala starou klisnu a z bočního pažení se jí vydrápala na hřbet. "Bělko, jdi!" přikázala jsem a - ta hrůza! Ta krása! Ona šla. Rozvážným krokem ven ze stáje, ven ze dvora. Shodí mě a zabije! blesklo mi hlavou, ale klisna nic takového neměla v úmyslu. Zvolna brouzdala sněhem po rynku a místní děti kameněly závistí. Ztuhlá vlastní statečností jsem byla ovšem i já. Lidičky, jsem na koni! Jedu! Klisna se pokojně vrátila ke žlabu, ale já ještě dlouho nevěřicně svírala hřívu. Vždyť tento hrdina tady - to jsem JÁ! Takové štěstí!

Jak jsem rostla, začala jsem příležitosti k uvědomování si sebe sama vědomě vyhledávat. A čím víc jich bylo, tím víc jsem se sama sebou cítila. To až s dospělostí jsem o svou těžce nabytou totožnost přišla. Asi to hodně souvisí s hledáním bezpečí. Člověk podvědomě toužící schovat se před společností mimovolně začíná získávat ochranné zbarvení. Ukryt se před společností lze nejlépe ve společnosti. Nelišit se. Dělat všecko jako jiní. Jako jiní o něco usilovat. Jako jiní třeba studovat v příručkách, jak dosáhnout nejrychleji úspěchu, jak zeštíhlet, ozdravět, zkrásnět, zmoudřet a dobrat se štěstí, protože už jiným se to, prostřednictvím právě této jedinečné příručky podařilo.

Postupně, pomalu a jen nerada jsem začínala chápat, že nikdy nebudu tak úspěšná, štíhlá, zdravá, krásná, moudrá a šťastná, jak bych chtěla být. Ale jakoby bleskem jsem na přelomu stáří pochopila, že jsem až dost úspěšná, štíhlá, zdravá, krásná, moudrá a šťastná, abych se na příručkovou honbu za hodnotami mohla vykašlat, abych mohla ZASTAVIT.

Začala jsem okamžik JÁ a tajemství lidského štěstí hledat jinde. V sobě. Ve své paměti, ve své minulosti, v onom jedinečném genu, který při svých toulkách vesmírem poznamenal mou prabábu, maminku, dceru i mou, zatím tady a teď ještě neexistující, vnučku a tak dál. Celý život jsem se prostřednictvím kdečeho, včetně knih čtených i vlastnoručně psaných, hnala za poznáním tajemství. A nevšimla jsem si, že ho mám tady pod nosem: Přírodu, děti, zvířata, stromy, lásku - všecko.

A přitom, vážení, k povšimnutí stačí jen dopřát si luxus ZASTAVIT. Znovu si uvědomit sebe a souvislosti všeho se vším. Najít ztracenou harmonii dětství. Tím myslím, že stačí prostě se

pohodlněji uvelebit ve svém nezaměnitelném JÁ, přátelštěji se uvelebit také ve svém světě a vesmíru. Pevněji uchopit hřívu a radovat se: Lidičky, jsem na koni! Žiju. Taková krása!

Marcella Marboe - HRABINCOVÁ
Katedra tělovýchovy a sportu UPa

O likvidátorovi

Možná ten stav znáte. Nic se vám nedaří, někdo nebo něco vás pronásleduje a deptá, spánek ruší, pracovat nedá, těžké chvíle přináší, peníze bere, chleba vezdejšího uždibuje, vaše velké dílo maří. Ten někdo nebo to něco bez podoby, bez tváře. Ten a to je totiž likvidátor. Pěkně vyvinutý exemplář, prostě Velký likvidátor. Prodral se na posty, usadil se tam, zabydlel, kořeny zapustil, šlahouny vyrazil, rozkošatěl. A teď likviduje. Jednotlivé lidi, celé instituce, vše, co si ve své mysli usmyslí. Činí tak obvykle pod rouškou vstřícnosti, potichu, nepozorovaně, plíživě, likviduje kousek po kousku. Likvidátora je proto třeba co nejdříve zlikvidovat. Věřte mně, jde to. Tím likvidátorem je totiž stihomam, neboli paranoia, a tu umějí psychiatři léčit.

Oldřich Pytela

OSLAVY MAJÍ SVÉ LOGO

Třináctého května zasedla počtvrté pracovní komise k přípravě oslav padesáti let vysokého školství v Pardubicích, které si bude Univerzita Pardubice připomínat v roce 2000. Kromě další konkretizace návrhů na členy čestného výboru oslav, dalšího upřesňování navrhovaných aktivit souvisejících s rokem oslav a životem univerzity, jejich zajištěním zdroji lidskými i hmotnými, vybrala jeden z řady návrhů na logo oslav, jehož autorkou je Ing. Alena Komárková z Centra informačních technologií Univerzity Pardubice. Vedení univerzity pak následně na svém zasedání 17. května odsouhlasilo používání komisí doporučeného loga jako symbol padesátiletých oslav roku 2000.

loga ke stažení [zde](#)

50 let
VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ
V PARDUBICÍCH

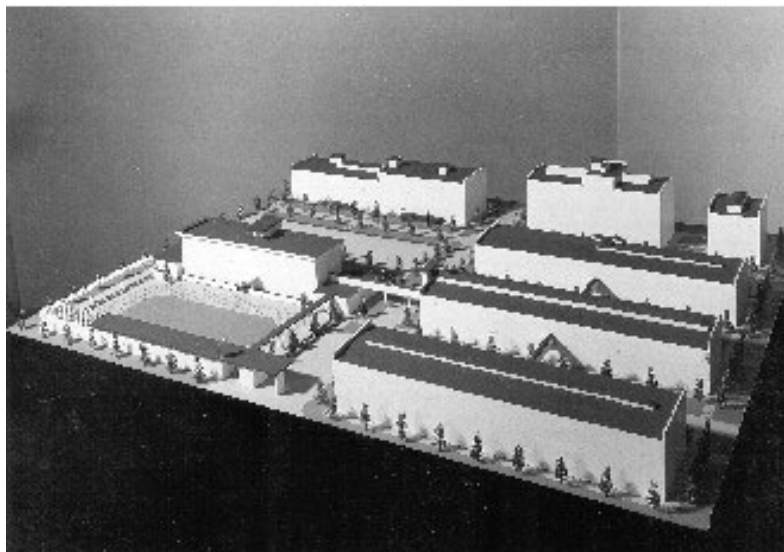
(vw)

60 let chemického závodu v Rybitví

(2. závěrečná část - pokračování z čísla 17/1999)

Zahájení stavby - podzim 1939

Vypracováním zastavovacího plánu a vlastních staveb byl pověřen architekt Jan Vaněk z Prahy. Pro výstavbu závodu byl zvolen systém sítě standardních budov s půdorysem 90 x 20 m. Základem každé budovy byl železobetonový skelet (sloupy), podobně jako byly stavěny budovy firmy Baťa ve Zlíně. Skelet byl pak dodatečně vyzděn. Architekt Vaněk důsledně prosazoval uplatnění zásad architektury při dodržení technického řešení a vytvoření příznivého prostředí pro lidi. Kombinoval stavby se sadovou úpravou tak, aby -dle jeho slov - příroda mohla opravit to, co člověk svou neumělou činností kazí. Navrhoval nevysoké parapety, které nebrání přímému pohledu z oken. Vysoké parapety působí tísnivě, člověk se cítí jakoby uvězněn. Prosadil, že je nutno dát vyniknout u dlouhých staveb svislým sloupům na vnější straně budov a tím omezit nepříznivý dojem z dlouhých horizontálních linek a ploch. Tato myšlenka měla i svoji výhodu. Při vedení potrubí na vnitřních stěnách budov nebylo třeba obcházet tyto sloupy, poněvadž stěny byly rovné.

Při prvním komisionálním řízení, kdy bylo žádáno o vydání stavebního povolení na provozovnu anilinového oleje, byl předložen projekt budovy anilinového oleje a zastavovací plán s vyznačením jejího umístění. Šťastnou shodou okolností vydal pardubický živnostenský inspektor Ing. Španlang výměr povolující výstavbu celého závodu, tj. všech objektů

zaznamenaných na zastavovacím plánu pouhými obdélníky. Tím bylo - k pozdějšímu častému podivení z různých míst - umožněno plynule postupovat ve výstavbě i za stále se zhoršující politické a hospodářské situace. Různá omezení, která se vydávala při zahajování staveb, se mohla s určitým rizikem obcházet, neboť se vlastně nezahajovala žádná nová stavba a tím nebylo potřeba žádné další povolovací řízení.

Vedle architekta Vaňka se na výstavbě podíleli Ing. Dr. Dohnálek a Ing. Smíšek, kteří vdechli celému areálu zlínský charakter. Od Bati přišel později i stavbyvedoucí Juřena. Vynikající dohled nad výstavbou prokázal stavitel Urbanec, který přišel z Ústí nad Labem.

Byty a bydlení

Jak rostla továrna, tak přibývaly i problémy s ubytováním. Spolek proto koupil řadu domů v Pardubicích. Koupí domů projednal Ing. Smíšek se stavitelem Hořeňovským, který nové domy dostavěl. Pro stavitele Urbance a elektrotechnika Peštuku, oba přišli ze Spolku z Ústí, postavila firma Hořeňovský první dva obytné domky, blízko budovaného závodu, ve směru na Blatnickovskou Lhotku.

Zahájena byla také výstavba kolonie v Rybitví. Pro její umístění byl zvolen prostor na západ od budoucího závodu, tj. proti směru převládajících větrů. Zastavovací plán zpracoval prof. Mikušovič společně s arch. Ing. Dr. Kerhartem. Domky dvojího typu - menší a větší - projektoval architekt Vaněk podle podkladů (návrhů), které získal Ing. Smíšek od pana Ebrle, který byl správcem bytů ve Spolku v Ústí nad Labem.

Domky byly svým vzhledem podobné zlínským domkům. Kolem domků byly navrženy plochy s keři a stromky, zahrádky byly vzájemně odděleny nízkými živými ploty. Těsně po zahájení výstavby kolonie došlo ke kritické situaci. Úřady chtěly povolit dostavět jen ten objekt, který byl rozestavěn z 50%. V okamžiku rozhodování bylo rozestavěno jen několik domků. U převážné většiny byl vyznačen jen půdorys položenými prkny, takže do 50% bylo velmi daleko. Byli proto svoláni zedníci a vysvětlena situace. Na úřadě bylo vyjednáno, že to, co bude do šesti týdnů rozestavěno, bude se moci dostavět. Byly vypsány prémie. Stavbaři teď ukázali, co je to rychle stavět. První domky se dostaly v hrubé stavbě až pod střechem v rekordním tempu již za polovinu času. Tak byla kolonie zachráněna a dostavěna.

Současně s výstavbou provozů se stavěly také budovy výzkumného ústavu a poloprovozů. Laboratoře byly vybavovány a zařizovány podle návrhu Ing. Smíška. Dobře byla zařízena a organizována analytická laboratoř pod vedením Ing. Dr. Wanky. V rozbíhajících se laboratořích a provozech pracovali "staří spolkaři", Dr. Habada, Ing. Smíšek, Ing. Hanousek, Ing. Trávníček aj.

Na stavbu často přijíždělo vedení Spolku z Prahy, centrální ředitel JUDr. Martínek a jeho zástupce JUDr. Srba. Většinou je doprovázel generální ředitel prof. Dr. Viktor Ettl.

Někdy byla návštěva Dr. V. Ettela spojena s oslavou narozenin. K této příležitosti se scházela široká společnost. Na jedné takové sešlosti v pozdějších letech byl přítomen i básník Jaroslav Seifert. Ve vzpomínkách účastníků se zachovala tato básníková slova:

*Na ten večer těžko zapomíná,
kdo rád zvedá číši ke svým rtům.
Hrdla žen a hrdla lahví vína
připraví nás někdy o rozum.*

*Vzpomínka mně vyčítavě praví:
škoda toho vína na stropě.
Na shledanou, když nás nepopraví,
na shledanou po té potopě.*

Prof. Dr. Viktor Ettel zůstal rybitevskému závodu věren i v poválečných letech. Na jeho návštěvy v Rybitví je mnoho vzpomínek. Byla to jeho fenomenální paměť, která často přiváděla chemiky do nepříjemných situací. Byl schopen navázat s pracovníkem laboratoře ihned diskusi o práci, o níž spolu hovořili již před delší dobou. Jakmile byla hlášena návštěva Dr. V. Ettela, každý rychle prolistoval deník, aby si zrekapituloval, na čem poslední dobou pracoval a jaké byly výsledky.

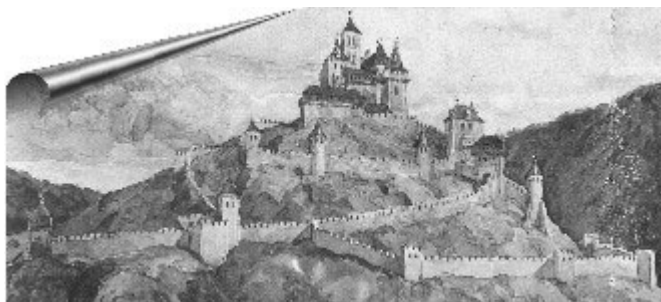
Vzpomínáme-li dnes, že to bude na podzim již 60 let, kdy byla zahájena výstavba závodu Spolku v Rybitví, musíme s obdivem hodnotit velkorysost výstavby a její rychlost. Je jen škoda, že Spolek nerealizoval svůj plán na výstavbu přístavu na Labi. Splavnění Labe do Pardubic se dodnes nerealizovalo, a tím také nebyla uskutečněna myšlenka levného spojení po vodě mezi chemickým závodem v Ústí nad Labem a chemickými továrnami v Pardubicích.

(Zpracováno podle podkladů Ing. Dr. R. Dohnálka a ústních sdělení Ing. Dr. V. Čecha a Ing. Fr. Smíška.)
Ing. Vladimír Kočvara - člen Historické společnosti chemické

 Velešov a Potštejn

hrady v podhůří Orlických hor (2. část)

Hrad Potštejn

Tomu, kdo pozorně prohlížel mapy hradů v Sedláčkových Hradech, zámcích a tvrzích, nemohlo neuniknout, že v západních Čechách jsou dva hrady stejných jmen jako v Čechách východních. Na Klatovsku je to Potštejn u Žinkov, na Plzeňsku jsou to Litice nad řekou Radbuzou. Jsou ty stejné dvojice jmen hradů v příčinné souvislosti?

Hrady vznikaly v různých obdobích. Starší vrstvou našich hradů byly hrady zeměpanské a převažovala u nich role vojenská a administrativní. Mladší vrstva hradů, převážně šlechtických, souvisí často s využíváním dosud málo osídlených oblastí, kde bylo možno zakládat další osady se zemědělskou půdou. V historické literatuře se tomu, poněkud zjednodušeně, říká kolonisace.⁵⁾

V českých poměrech v době rozhraní raného a vrcholného středověku znamenalo to získat málo osídlené území a rozšířit v něm již existující síť osad novými osadami s obdělávanou půdou. Na vhodném místě, pokud možno uprostřed těchto osad, bylo pak třeba vybudovat také fortifikované sídlo, hrad či tvrz, jež se stalo sídelním, administrativním a branným střediskem statku. Nové osady kolonisté dost často pojmenovávali podle míst, z nichž přišli, již méně často se setkáváme i s přenášením jmen z hradů starých na nové, to byl i případ Potštejna a Litic.

Ze čtveřice jmenovaných hradů ona dvojice západočeská je o něco starší. Zakladateli obou, Litic u Plzně i Potštejna u Žinkov, byli potomci Drslava, ježž písemné prameny postihují v letech 1160 - 1165 jako sudího na zeměpanském (Starém) Plzni, dnešním Plzenci.⁶⁾ František Palacký dal rozrodu potomků Drslavových - nosili erb stříbrného štítu s červenými pruhy pošikem - jméno Drslavici.⁷⁾

Vznik Potštejna na Klatovsku byl dílem Drslavice Půty z Křimic (ve staré češtině Puota) z přelomu čtyřicátých a padesátých let třináctého století, jež svůj nový hrad pojmenoval Potenstein, to jest Puotův kámen. Vznik Potensteinu ve východních Čechách, a tudíž i začátky Drslaviců v poříčí Divoké Orlice, lze klást do doby o něco málo pozdější, snad do přelomu let sedmdesátých a osmdesátých století třináctého,⁸⁾ což by mohlo souviset s rokem 1278 a s rozvratem království po smrti Přemysla II.

Z toho, že oba západočeské hrady, Potštejn a Litice, jsou starší, vyplývá, že Orlické podhůří bylo v polovině třináctého století ještě málo zalidněno a poskytovalo kolonizační možnosti. Mezi doménami českých Přemyslovců a polských Piastovců byl jak na české, tak na slezské straně zeměpanský hraniční hvozď, sahající hluboko do vnitrozemí, osady byly v něm převážně jen u dálkových cest. Na české straně vidíme západní okraj tohoto hvozdu dodnes, jsou to lesy východně od silnice I/35 Hradec Králové - Vysoké Mýto v úseku Býšť - Jaroslav a lesy východně od silnice Dříteč - Vysoká nad Labem - Hradec Králové. Borohrádek byl hrádek zbudovaný uvnitř tohoto hvozdu, v boru, u přechodu přes Tichou Orlici, Vysoké Chvojno byl knížecí lovecký dvorec. Hradec Králové, původně Hradec (deminutivum od "hrad"), knížecí hrad na okraji hraničního hvozdu, lesy mezi Hradcem Králové a Týništěm nad Orlicí se jmenují Království.

Bude-li se však čtenář ptát, jak drslavický hrad Potštejn z třináctého století vypadal, musíme jej zklamat. Hrad se neuchoval, byl pobořen a to, co zbylo, bylo překryto pozdějšími přestavbami. Jistě zaujímal prostor dnešního hradního jádra a je velmi pravděpodobné, že dispozice byla bergfritová s věží v čele, o věži konec konců mluví i pramenná zpráva o jeho dobytí.⁹⁾

Nejpůvodnější podobu si neuchoval téměř žádný hrad, protože jako obydlí byl neustále opravován, rozšiřován a přestavován, aby vyhověl jak požadavkům bydlení, tak fortifikační techniky. Nejspíše ještě tam, kde byl hrad poměrně brzy opuštěn, uchovala zřícenina dispozici původní, to je případ hradu Velešova. U původní podoby hradu Potštejna sehrál ale roli násilný zásah z venku, protože původní hrad Potštejn ze třináctého století byl pobořen Karlem IV. a potom přestavěn.

K vysvětlení toho, jak k dobytí a rozboření Potštejna došlo, musíme se nyní přesunout od doby vzniku hradu ve věku třináctém asi o šedesát let dopředu, do let 1338 - 1339. Za těch šedesát let se v politickém obrazu Českého království odehrálo mnoho událostí nesmírně barvitých, jež v některých podrobnostech známe, protože pro sklonek třináctého a první polovinu čtrnáctého století vzniklo a uchovalo se relativně více zejména vyprávěcích pramenů.

Vše to ale nepovíme barvitě, nýbrž velmi a velmi stručně a tím také velmi suše.¹⁰⁾ Po vymření Přemyslovců v roce 1306 vystřídalo se na českém trůně několik kandidátů. Jedním byl, jako Rudolf I. (1306 - 1307), rakouský vévoda z rodu Habsburků, po jehož brzké smrti stal se českým králem tyrolsko-korutanský vévoda Jindřich (1307 - 1310). Po něm přišel, sehnáním Jindřicha Korutanského z trůnu, mladičký, teprve čtrnáctiletý hrabě Jan z Lucemburku (1310 - 1346).

Z jeho manželství se sedmnáctiletou přemyslovskou princeznou Eliškou se narodilo několik dětí, dcery i chlapci. Prvnímu z nich, pokřtěnému jako Václav (* 1316), říkali ve Francii pro nevyslovitelnost českého jména Karel. Proč ve Francii? Když Jan z Lucemburku narazil v Čechách na odpor šlechty - byl to boj o moc, nic víc - a když se jeho manželství nevydařilo, ve sporu o děti a o vliv na ně odvezl král Jan syna a dědice trůnu ke své sestře Marii, manželce francouzského krále Karla. Jednal tedy Jan Lucemburský tak, jako se jedná v manželských rozepřích dnešních; lidé jsou stále stejní.

Václav-Karel vrátil se do Čech v roce 1333, otec mu světil moravské markrabství, během častých otcových nepřítomností vládl Karel jak v království, tak ve vedlejších zemích (Morava, země Budyšínská a země Zhořelecká, většina slezských vévodství, Chebsko) via facti jako místokrál, i když občas mezi ním a otcem docházelo k vážným roztržkám.

V letech 1338 - 1339 potlačil Karel vzpouru Mikuláše z Potštejna. Nechme však o ní hovořit Karla samotného: 1338: "Téhož léta táhl jsem k [Vysokému] Mýtu a zbořil jsem hrad Choceň a četné hrady pana z Potštejna, neboť jsem toho času s tímto pánem vedl válku, později však došlo k smíru. ... [1339]: Potom můj otec táhl na Moravu... Odtud jsem táhl obléhat hrad

Potštejn, protože se vzbouřil proti mně i králi českému a protože z něj byla činěna četná plenění. A ačkoliv byl hrad pokládán za nedobytný, přece jsem ho v devíti týdnech dobyl, věž s pánem, jehož hrad byl, k zemi jsem strhnul a také hradby s celým hradem jsem pobořil."11) Jak jsme pověděli již shora, Mikuláš z Potštejna v troskách věže zahynul.

Mluva pramene, jež psal vůdčí účastník a tudíž svědek první ruky, je zřetelná. Oba, otec Jan Lucemburský a syn markrabě Karel, byli schopní válečníci a schopní diplomaté, Karel s Mikulášem z Potštejna vedl válku a rok po smíru se Mikuláš vzbouřil... ("... toho času jsem vedl válku s tím pánem; později však došlo ke smíru... protože povstal proti mně i králi českému...").

Ptáme-li se po příčinách této vzpoury - nebývají v historických výkladech objasňovány - povšimněme si listiny, vydané více než dvacet let před tím za odboje proti Janu Lucemburskému, 27. prosince 1317. Touto listinou se Jindřich z Lipé a početná skupina šlechticů z Čech i z Moravy spojují s rakouským vévodou a německým králem Friedrichem Habsburským "wider Kunig Johans von Beheim, Grauen von Lutzelburg..." [proti králi Janu Českému, hraběti z Lucemburku]; jedním z osmadvaceti jmen odbojníků je také jméno "Nicolaus von Potensteyn", Mikuláš z Potštejna.12)

Lze tudíž na základě toho vyslovit více než pravděpodobný předpoklad, že dvacet let k zapomenutí nepostačilo, odbojné myšlenky nevyprchaly a stará zášť zůstala, že v okamžiku, jež pokládal za vhodný a jenž vhodný nebyl, se Mikuláš proti Lucemburkům vzbouřil. Nezapomněli ovšem ani Lucemburkové...

V důsledku toho přichází v padesátých letech 14. století druhá stavební fáze Potštejna, spjatá s Karlem IV., poloha byla příliš výhodná, než aby zůstala pro hrad nevyužita. Říká to již shora zmíněná listina o postupu statku, vydaná 1. května roku 1358 Janem z Vartenberka: "... Hradiště, kde dříve byl hrad Potštejn, jež týž pán můj, císař, znovu postavil..."13)

Leč ani hrad Karla IV. se v původní podobě nedochoval. Za dosavadního stavu poznání Potštejna se soudí, že hradní jádro mělo zhruba půdorys podkovy, jejíž rovnou, to jest severní stranu zaujímal palácová stavba se dvěma věžemi, pojetí, jež spatřujeme na hradu Kašperku. Zevně bylo hradní jádro obklopeno parkánovou hradbou.

Téměř po jeden a půl století zůstal Potštejn hradem zeměpanským. Byl svěřován různým zástavním držitelům a jeho opevnění bylo nadále zlepšováno. Zkušenosti nabyté za husitských válek přinesly totiž do opevnování našich hradů snahu rozšířit a zvětšit obvod hradeb tak, aby hrozivá dělostřelba útočníka byla odsunuta dál od hradního jádra.

Za stavební výsledek pohusitské doby pokládá se proto vnější okruh hradeb se dvěma polokruhovými baštami, které návštěvník vidí vlevo nad sebou, přicházejí koridorem mezi ohradními zdmi ke čtvrté bráně s pernštejnským erbem zubří hlavy.

V roce 1454 se zástavním držitelem hradu Potštejna stal Jiří z Kunštátu a z Poděbrad. Jeho rod erbu tří černých břevien ve stříbrném štítě, původně moravský - odtud predikát z Kunštátu - zachytil se v polovině čtrnáctého století získáním hradu a statku Poděbrady v Čechách středních, o dvacet let později, v letech sedmdesátých téhož století, získáním hradu a statku Litice také v Čechách východních, kde pak ve století patnáctém rozmyslně svoji držbu rozšiřoval. Pardubicemi - těmi však jen přechodně - Kunětickou Horou a Potštejnem. Jiří z Poděbrad, zprvu zemský správce a poté český král, musel si pořídit držbou hradů mocenskou oporu.

Jak je známo, synové krále Jiřího po otcově smrti v roce 1471 na český trůn nereflekovali. Rozsáhlé rodové statky ale dlouho neudrželi. Po vystřídání se několika dalších držitelů dostal se počátkem let devadesátých Potštejn do rukou velmože opět z moravského rodu, rovněž cílicího do Čech, rodu erbu černé zubří hlavy s kruhem v chřípí ve stříbrném štítě. Vilém z Pernštejna získal zeměpanský hrad a statek Potštejn nejprve zástavně, král Vladislav mu o něco později, v roce 1497, držbu zápisnou, to jest listinně zapsanou zástavu, změnil na držbu svobodnou, alodní.

Všichni Pernštejnové rádi stavěli a neuměli to špatně, jejich výsledky lze sledovat na celé řadě hradů a měst, ale i na kostelích, všimněme si kostelů sv. Bartoloměje v Pardubicích a sv. Kříže v Doubravníku.

Na Potštejně představují Vilém z Pernštejna a jeho syn Vojtěch třetí stavební fázi, probíhala v první třetině šestnáctého století. Přestavěli hradní jádro, přestavbu připomíná pozdně gotická šestá brána, a rozšířili areál hradu o další opevňovací pás. Jím a první branou s typicky perňštejnským vstupním koridorem stal se Potštejn rozsáhlým hradem.

Tato poslední podoba hradu Potštejna však také dlouhé trvání neměla, protože již od počátku sedmnáctého století byl hrad zanedbáván. Tomáš Pešina z Čechorodu, jenž Potštejn znal, píše v roce 1663: "...hrad Potštejn od pánů z Pernštejna důkladně a pevně vystaven byl, však času toho v pustinu zase přichází...".

Co předcházelo tomuto pustnutí? Jsme na začátku sedmnáctého století. Dědička a poté držitelka statku Potštejn, Anna Kateřina z Harasova, provdala se za Jana Buriana Kaplíře ze

Sulevic. Po jeho smrti v roce 1620 hleděla se vdát znovu, ale statek Potštejn byl předlužen, snad jejím přičiněním, a zámožný ženich, jenž by splatil dluhy, se nenašel. Jediným vážným nápadníkem, jímž musila Anna Kateřina nakonec vzít zavděk, byl Jan Arnošt z Ullersdorfu, leč byl to pouze svobodník, nadto nezámožný, neboť držel jen jeden dvůr. Protože věřitele nebylo možno utiшит, byl v roce 1625 statek odhádán (dnes bychom řekli, že byl proveden úřední odhad konkursní podstaty) a místodržitelští komisaři statek Potštejn v roce 1629 prodali.

Kupcem byl Kašpar z Grambu, jenž držel sousední Vamberk. Původem ze španělského Nizozemí (zhruba dnešní Belgie, bylo majetkem španělské větve Habsburků), podle jména zřejmě Vlám, voják v hodnosti dnešního podplukovníka ve vojsku Ferdinanda II. Řečeno přiléhavěji, jeden z vojenských dobrodruhů, přiživivších se v rozvratu tehdejší Evropy na rozvratu tradiční společnosti v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. V dějepisných učebnicích se tomu říká české stavovské povstání a třicetiletá válka.

Kašpar z Grambu zemřel v roce 1633. Dědickým pořadem a soudními spory se posléze, v roce 1666, stal držitelem statku Potštejn Václav Záruba z Hustířan, jeden z těch, kteří naopak rozvratem české společnosti postiženi nebyli a uměli se době přizpůsobovat. Ten ale již sídlil v Kostelci nad Orlicí.

V důsledku toho byl hrad Potštejn úplně ponechán svému osudu. Pustnul jednak cestou přirozenou, rozpadem, jednak rozebíráním na stavební materiál, všechno to dovršily stavební úpravy prováděné v osmnáctém století a s nimi počínající hledačské snahy Harbuvala de Chamaré. To, co na Potštejně vidíme, jsou zbytky značně žalostné.14)

Poznámky

5. O procesu kolonisace nejnověji J. Žemlička: Století posledních Přemyslovců, Praha 19861, 19982; k ostatnímu viz pozn. 3.
6. Jde o Plzenec o. Plzeň: Starý Plzeň Starý Plzenec Plzenec, nad nímž jsou uchovány skrovné pozůstatky zeměpanského hradu s předrománskou rotundou sv. Petra z 10. století. Plzeň, vlastně Nový Plzeň (Nová) Plzeň, je město, jež bylo lokováno okolo roku 1295. Viz A. Merhautová: Raně středověká architektura v Čechách, Praha 1971, s. 321 n., J. V. Šimák: České dějiny I/5 Středověká kolonisace, Praha 1938, s. 605 n. Přenosy jmen z území starého do území nově osídleného jsou zvyklostí od pradávna a lze je sledovat od starověku do novověku.
7. F. Palacký: Dějiny národu českého v Čechách i v Moravě I - VI, Praha 18944. U Palackého nalezneme celou řadu takto podle "praotce" pojmenovaných rodů a jejich rozrody, takže pojmenování Drslavici je umělé a novodobé, nikoliv však bez modelu v pramenech. Tak ku příkladu Vítkovci odvozovali původ od praotce Vítka a z mluvy pramenů víme, že se jim

Vítkovci říkalo. Pokračovatel Kosmův k roku 1276: "Eodem anno Vitkonides cum ingenti magnitudine a rege recesserunt..." [Téhož roku Vítkovci s velkou mocí vojenskou od krále odpadli...] - *Fontes rerum Bohemicarum II*, Praha 1874; český překlad Pokračovatele Kosmova in: *Druhé pokračování Kosmovo*, Praha 1974, s. 145. Jiným pramenným dokladem pro jména rodů, tentokrát k roku 1316, jsou slova Petra Žitavského v *Chronicon Aulae regiae I 126*: "...tota generatio... que Ronowe dicitur..." [... všechen rod... zvaný Ronovci...] - *Fontes rerum Bohemicarum IV*, Praha 1884; český překlad *Chronicon Aulae regiae* vydán jako *Zbraslavská kronika*, Praha 1975, s. 297.

8. Viz pozn. 3.

9. Na původně bergfritovou dispozici hradu Potštejna soudím vzhledem k bergfritové dispozici hradu Velešova. Místní tradice říká, že na Potštejně z původního hradu pochází polosklepní prostor v hradním jádru, zaklenutý valenou klenbou, spočívající na živé skále. Jistá pravděpodobnost tu je, protože hrad po dobytí asi nebyl zbořen úplně, i Ješek z Potštejna v listině z 12. května 1341 (zmíněné v hlavním textu), mluví o hradišti zavřeném hradbou.

10. Zejména stylisticky jsou stále nejlepším zpracováním této doby svazky *Českých dějin* - J. Šusta: *České dějiny II/1 Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví*, Praha 1935; týž: *České dějiny II/2 Král cizinec*, Praha 1939; týž: *České dějiny II/3 Karel IV. Otec a syn*, Praha 1946.

11. *Vita Caroli Quarti. Karel IV.: Vlastní životopis*, Praha 1979, kap. XIV., s. 124 - 127. V hlavním textu je citován český překlad, jehož originál zní: "Estate eadem veniens prope Mutam fregi castrum Choczyn et alia quamplura castrum domini de Potnsteyn, quia habui eodem tempore querram cum eodem domino... Deinde pater meus processit versus Moraviam... Abinde processit in obsidionem castrum Potnsteyn, quod contra me et regem Boemie rebellaverat et spolia multa de eo committebantur. Et licet esse inaccessibile, infra novem tamen septimanas ipsum acquisivi turrimque cum barone, cuius castrum erat, in terram deieci; muros quoque cum toto castro solotenus prostravi".

12. Listina byla editována in: *Codex diplomaticus Moraviae VI*, Brno 1854, č. 144 s. 114. K odboji Jindřicha z Lipé a společníků v souvislosti s hradem Vildštejnem viz též J. Teplý: K dosavadním poznatkům o opevněném kostele v Kostelci u Heřmanova Městce. *Scientific Papers of the University of Pardubice, Series C, Institute of Languages and Humanities*, 3/1997, s. 91 - 125, zde zvl. s. 96 - 99 a pozn. 28 - 38.

13. Listina byla editována Josefem Kalouskem, viz pozn. 3.

14. Viz pozn. 2 a 3; citát k roku 1663 má Tomáš Pešina: *Prodromus Moravographiae*, to jest *Předchůdce Moravopisu*, Praha 1663, s. 89.

(pokračování v 19. čísle)